

ΑΠΟΦΑΣΗ ¹ ΑΡΙΘΜ. 332/V/2007
Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην αίθουσα Συνεδριάσεων του 1ου ορόφου, του κτηρίου των Γραφείων της (Κότσικα 1Α & Πατησίων), την 7^η Σεπτεμβρίου 2006, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10.30, με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Σπυρίδων Ζησιμόπουλος

Μέλη: Νικόλαος Γεράσιμος, λόγω κωλύματος του τακτικού μέλους Αριστομένη

Κομισόπουλου,

Αριστέα Σινανιώτη,

Φαίδων Στράτος,

Γαρυφαλιά Αθανασίου,

Κυριάκος Μακαρόνας, λόγω κωλύματος του τακτικού μέλους Χρήστου

Ιωάννου

Δέσποινα Κλαβανίδου, λόγω κωλύματος του τακτικού μέλους Βασίλειου-

Σπυρίδωνα Χριστιανού,

Δημήτριος Γιαννέλης,

Γεώργιος Σωτηρόπουλος, λόγω κωλύματος του τακτικού μέλους Ελίζας

Αλεξανδρίδου και

Γεωργία Μπεχρή-Κεχαγιόγλου

Γραμματέας: Αικατερίνη Τριβέλη

Θέμα της συνεδρίασης: η λήψη απόφασης επί της από 22.07.2002 αρ. πρωτοκόλλου 2500/30.07.2002 καταγγελίας της εταιρείας με την επωνυμία Εμμ. Ψιφίκας & Σία Ε.Ε.Ε. κατά της εταιρείας με την επωνυμία ΜΑΥΑ ΕΜΠΟΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ Α.Ε. για παράβαση των διατάξεων των άρθρων 1 παρ. 1 και 2 του Ν. 703/77 και του Κανονισμού (Ε.Κ.) αριθ. 1475/1995, όπως ισχύουν.

Στη συνεδρίαση της 7^{ης} Σεπτεμβρίου είχε νομίμως κλητευθεί και παρίστατο η εταιρία ΜΑΥΑ ΕΜΠΟΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ Α.Ε. (εφεξής ΜΑΥΑ) δια των πληρεξουσίων δικηγόρων της Ευθυμία Κινινή και Ελένη Καραγεωργίου. Σημειώνεται δε ότι κατά τη συνέχιση της συζήτησης στη συνεδρίαση της 14^{ης} Σεπτεμβρίου 2007, παρίστατο ως πληρεξούσιος δικηγόρος της καταγγέλουσας, εκτός από τις δύο προαναφερόμενες δικηγόρους και ο Ιωάννης Χατζηπροδρόμου.

Η καταγγέλλουσα εταιρία ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΨΙΨΙΚΑΣ & ΣΙΑ Ε.Ε.Ε. αν και νομίμως κλητευμένη δεν παρίστατο στη συζήτηση.

¹ Από την παρούσα απόφαση έχουν παραλειφθεί, σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ.7 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 1890/Β'/29.12.2006), τα στοιχεία εκείνα, τα οποία κρίθηκε ότι αποτελούν επιχειρηματικό απόρρητο. Στη θέση των στοιχείων που έχουν παραλειφθεί υπάρχει η ένδειξη [...]. Όπου ήταν δυνατό τα στοιχεία που παραλείφθηκαν αντικαταστάθηκαν με ενδεικτικά ποσά και αριθμούς ή με γενικές περιγραφές (εντός [...]).

Ο Γενικός Διευθυντής εισήγε προς συζήτηση την υπ' αρ. πρωτοκόλλου 4099/07.07.2006 Εισήγηση της Γ.Δ.Α. και τη σχετική πρόταση της Υπηρεσίας να επιβληθεί στην καταγγελλομένη εταιρεία πρόστιμο υπολογιζόμενο μεν αρχικώς σε ποσοστό 2,5% (δύο και ήμισυ επί τοις εκατόν) επί του ποσού των ετησίων ακαθαρίστων εσόδων της από την πώληση καινούργων αυτοκινήτων για κάθε ένα από τα έτη διάρκειας της παραβάσεως των ως άνω διατάξεων ήτοι τα έτη 1997 έως και 2002 και, συνολικώς, ποσού 18.366.118,52 ΕΥΡΩ μειούμενο όμως, εν συνεχεία, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 22 της από 12.05.2006 Ανακοίνωσης της Επιτροπής, στο ποσόν των 15.300.000 ΕΥΡΩ (δέκα πέντε εκατομμυρίων τριακοσίων χιλιάδων).

Οι πληρεξούσιοι δικηγόροι της καταγγελλομένης εξήτησαν πριν από την έναρξη της συζήτησης αφού έλαβαν το λόγο από τον κ. Πρόεδρο της Επιτροπής Ανταγωνισμού, και υπεστήριζαν και προφορικώς, το σχετικό έγγραφο αίτημα της καταγγελλομένης εταιρείας, υπ' αρ. πρωτοκόλλου 210/06.09.2006, να αναβληθεί η συζήτηση της καταγγελίας επειδή δεν είχε δοθεί από την Επιτροπή Ανταγωνισμού απάντηση στο έγγραφο υπ' αρ. πρωτοκόλλου 204/04.09.2006 αίτημα της καταγγελλομένης να της γνωστοποιηθεί ο τρόπος, η νόμιμη βάση και ο σκοπός συλλογής και περιελεύσεως στην κατοχή της Γ.Δ.Α. ωρισμένων εγγράφων απαριθμουμένων και εξειδικευομένων στο αίτημά της αυτό και επειδή, κατ' ορθή εκτίμηση του εγγράφου τούτου αιτήματος, οι ζητηθείσες πληροφορίες είναι αναγκαίες σ' εκείνην για την απόκρουση των προσαπτομένων παραβάσεων.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού εξήτασε το αίτημα σε μυστική διάσκεψη και το απέρριψε διότι,

- α. η εν γένει έρευνα της καταγγελίας διεξήχθη σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων του Κεφαλαίου Ε' (άρθρα 24, 25, 26, 27) του Ν. 703/1997 και, συγκεκριμένα, τα μνημονεύόμενα στο ως άνω έγγραφο αίτημα της καταγγελλομένης (204/04.09.2006) έγγραφα, των οποίων, προς αποφυγή ασκόπων επαναλήψεων, παραλείπεται η εκ νέου ειδική απαρίθμηση, συνελέγησαν νομίμως και συνεχονται αναγκαίως με τις επιβαλλόμενες συνεπεία της καταγγελίας και επιτρεπτές κατά νόμο έρευνες οι οποίες λεπτομερώς μνημονεύονται στην Εισήγηση της Γ.Δ.Α. και
- β. με σαφήνεια προκύπτει από την Εισήγηση της Γ.Δ.Α. ότι εξητήθη από την καταγγελλομένη και εκείνη ανέπτυξε διεξοδικώς, και με το υπόμνημά της αρ. πρωτ. 1979/30.05.2003, τις απόψεις, επιχειρήματα και, εν γένει, τους υπερασπιστικούς της ισχυρισμούς.

Κατ' ακολουθίαν κατά την ομόφωνη κρίση των μελών της Επιτροπής, δεν συντρέχει σοβαρός λόγος, εξ εκείνων του άρθρ. 12 του ισχύοντος Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (Κ.Υ.Α. Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης – Οικονομικών – Ανάπτυξης 963/2001, Φ.Ε.Κ. Β' 361/2001) για την αναβολή της συζήτησης της καταγγελίας.

Εν συνεχεία ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ανταγωνισμού, αφού εκάλεσε στην αίθουσα συνεδριάσεως και ανακοίνωσε την απόφαση της Επιτροπής στους πληρεξουσίους δικηγόρους της καταγγελλομένης, έδωσε το λόγο στον Γενικό Εισηγητή ο οποίος ανέπτυξε συνοπτικά την υπ' αρ. πρωτ. 4099/07.07.2006 Εισήγηση της Γ.Δ.Α. επικουρούμενος από τους προαναφερόμενους υπαλλήλους της Γ.Δ.Α. και επρότεινε:

«.....Με την παρούσα εισήγηση θεμελιώνονται η συμφωνία της καταγγελλόμενης με τους διανομείς της για άμεσο και έμμεσο καθορισμό τιμών, καθώς και η συμφωνία για χρηματοδότηση των επί πιστώσει πωλούμενων αυτοκινήτων σε συγκεκριμένο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα. Όπως αναφέρθηκε κατά την ανωτέρω ανάλυση και η δεύτερη εκ των αποδεδειγμένων παραβάσεων είχε ουσιαστικά ως αποτέλεσμα τον έμμεσο καθορισμό πώλησης καινούργιων αυτοκινήτων. Συνεπώς, το ύψος του προστίμου για τις συγκεκριμένες παραβάσεις, θα πρέπει να καθοριστεί από κοινού.

Πριν την επιμέτρηση του προστίμου που θα πρέπει να επιβληθεί στην καταγγελλόμενη, θα πρέπει να επισημανθεί, ότι η Γ.Δ.Α. θεωρεί ότι δε θα πρέπει να επιβληθεί πρόστιμο στους διανομείς της καθ' ης, εφόσον, σύμφωνα με πάγια θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στις περιπτώσεις που η πρωτοβουλία εφαρμογής μίας παράνομης πρακτικής ανήκει στην γενική αντιπρόσωπο και επιβάλλεται σε οικονομικά ασθενέστερους συμβεβλημένους διανομείς, δε φαίνεται ενδεδειγμένο να επιβληθούν πρόστιμα στις οικονομικά ασθενέστερες αυτές επιχειρήσεις.

.....

Και προτείνει την επιβολή προστίμου, το ύψος του οποίου ανέρχεται στο ποσό των 15.300.000 ευρώ.»

Οι πληρεξούσιοι δικηγόροι της καταγγελλομένης αφού έλαβαν τον λόγο από τον Πρόεδρο της Επιτροπής ανέπτυξαν τις απόψεις τους και εξήτησαν την απόρριψη της Εισήγησης της Γ.Δ.Α. και, εν συνεχεία, έδωσαν διευκρινίσεις και απήντησαν σε ερωτήματα τα οποία τους ετέθησαν από τον Πρόεδρο και τα Μέλη της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

Εν συνεχεία, εξητήθη από πλευράς της καταγγελλομένης η εξέταση μαρτύρων και εξετάστηκαν ενόρκως ως μάρτυρες οι κ.κ. [...].

Μετά το πέρας της εξέτασεως του κ. [...] ο Πρόεδρος επρότεινε και απεφασίσθη ομοφώνως κατά τις διατάξεις των άρθρ. 18 παρ. 3 και 19 του ως άνω Κανονισμού και ανακοινώθη στους παρισταμένους παράγοντες της συζήτησης η διακοπή της συζήτησης και η συνέχισή της κατά τη συνεδρίαση της Επιτροπής της 14.09.2006 προκειμένου να κληθούν και εξετασθούν ο κ. Γενικός Διευθυντής, ο κ. Διευθυντής Πωλήσεων της καταγγελλομένης και ο κ. [...] πρόσωπα των οποίων η συμμετοχή, κατά την εκτίμηση της Επιτροπής, συμβάλλει στην εξέταση της υπόθεσης.

Την 14.09.2006 συνεχίσθηκε η διακοπείσα συνεδρίαση της Επιτροπής με την ίδια σύνθεση, στον ίδιο ως άνω τόπο και τα μέρη παρέστησαν όπως και κατά τη διακοπείσα συνεδρίαση.

Προσήλθαν και εξετάσθηκαν ενόρκως με την άδεια της Επιτροπής οι κληθέντες κ. [...] από πλευράς της καταγγελλομένης και ο κ. [...], κληθείς κατ' άρθρ. 18 παρ. 3 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Ε.Α., ο οποίος νομίμως εκλητεύθη, αν και έχει υποβάλει καταγγελία κατά της ίδιας καταγγελλομένης διότι στην προκειμένη υπόθεση εξετάζεται η καταγγελία της εταιρείας Ε. ΨΙΨΙΚΑΣ & Σία Ε.Ε.Ε..

Μετά την ολοκλήρωση της ακροαματικής διαδικασίας και της εξετάσεως των μαρτύρων εξητήθη από τα μέρη και χορηγήθηκε από τον Πρόεδρο της Ε.Α. προθεσμία έως της 25.09.2006 προκειμένου να υποβληθούν υπομνήματα, έγγραφα τα οποία ζητήθηκαν από την Επιτροπή ή θεωρεί η καταγγελλομένη αναγκαία για την προάσπιση των απόψεών της καθώς και τα ελλείποντα νομιμοποιητικά έγγραφα των πληρεξουσίων.

Σύμφωνα με την από 25.9.2006 απόφασή της, η Ολομέλεια της Επιτροπής ανέθεσε σε τρία μέλη της οικείας σύνθεσης να εξετάσουν κατά πόσον παραλείφθηκαν ή αγνοήθηκαν από τη Γ.Δ.Α., κατά τη σύνταξη της παρούσας εισήγησης, κρίσιμα στοιχεία του φακέλου της παρούσας υπόθεσης. Τα εν λόγω μέλη διαπίστωσαν ότι δεν συντρέχει τέτοια περίπτωση.

Η Επιτροπή συνήλθε σε διάσκεψη την 8^η Φεβρουαρίου 2007 (ημέρα Πέμπτη και ώρα 14.30), την οποία συνέχισε την 22^α Φεβρουαρίου 2007 (ημέρα Πέμπτη και ώρα 13.00) και ολοκλήρωσε τη 1^η Μαρτίου 2007 (ημέρα Πέμπτη και ώρα 14:00) και αφού έλαβε υπόψη τα έγγραφα της υπόθεσης, την Εισήγηση της Γ.Δ.Α., τις απόψεις που διατυπώθηκαν από τα μέρη, προφορικώς και με τα υπομνήματα που κατετέθησαν, τις καταθέσεις των εξετασθέντων μαρτύρων οι οποίες περιέχονται στα οικεία πρακτικά, τα έγγραφα τα οποία προσκομίσθηκαν με επίκληση από την καταγγελλομένη εταιρεία και εκτιμώνται είτε ως αυτοτελή αποδεικτικά μέσα είτε ως μέσα για τη συναγωγή τεκμηρίων καθώς και τις παραδοχές των διαδίκων οι οποίες διατυπώνονται στην έγγραφη καταγγελία και τα υπομνήματα της καταγγελλομένης

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ

1. Την 30.07.2002 η εταιρεία με την επωνυμία ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΨΙΨΙΚΑΣ & Σία Ε.Ε.Ε. η οποία εδρεύει στην Ημαθία και εκπροσωπείται νομίμως, κατέθεσε την από 22.07.2002 καταγγελία της με αριθμό πρωτοκόλλου 2500 και εξήτησε, κατά την ορθή εκτίμηση του σχετικού εγγράφου, να διαπιστωθεί, για τους λόγους που αναφέρονται σε αυτήν, με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού ότι η συμπεριφορά της καταγγελλομένης εταιρείας με την επωνυμία ΜΑΥΑ

ΕΜΠΟΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ Α.Ε. η οποία εδρεύει στη Ν. Φιλαδέλφεια Αττικής και εκπροσωπείται νομίμως παραβιάζει τις διατάξεις περί ελευθέρου ανταγωνισμού και, συγκεκριμένα, των άρθρων 1 παρ. 1 και 2 του Ν. 703/1977 και του Κανονισμού (Ε.Κ.) αρ. 1475/1995 όπως ισχύουν.

2. Η καταγγελία απετέλεσε αντικείμενο έρευνας από τη Γ.Δ.Α. η οποία, μετά από τις νόμιμες ενέργειες, απέληξε στη σύνταξη της υπ' αρ. πρωτ. 4099/07.07.2006 Εισήγησης της Γ.Δ.Α..

ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

3. Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 1 παράγραφος 1 του Ν. 703/1977 όπως ισχύει :

«Απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε μορφής εναρμονισμένη πρακτική επιχειρήσεων, οι οποίες έχουν ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού, ιδίως δε αυτές που συνίστανται :

α) τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής, ... γ) την κατανομή των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού, ... ε) την εξάρτηση συνάψεως συμβάσεων από την εκ μέρους των αντισυμβαλλομένων αποδοχή πρόσθετων παροχών, οι οποίες από τη φύση τους ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες δεν συνδέονται με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών».

Η παράγραφος 3 της ως άνω διατάξεως καθιστά ολικά ή εν μέρει ανεφάρμοστη αυτήν την απαγόρευση για τις συμφωνίες που δημιουργούν οφέλη στους καταναλωτές σχετικά με τη βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής προϊόντων ή την προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου, εφόσον οι συμφωνίες αυτές δεν επιβάλλουν περιορισμούς στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις πέραν των απολύτως αναγκαίων και δεν παρέχουν δυνατότητα κατάργησης ή περιορισμού του ανταγωνισμού σε σημαντικό τμήμα της σχετικής αγοράς.

4. Οι Κανονισμοί ομαδικής απαλλαγής είναι Κανονισμοί με την έννοια του άρθρου 249 παράγραφος 2 Συνθ. Ε.Κ. και συνεπώς νομοθετικές πράξεις της Κοινότητας (δευτερογενές κοινοτικό δίκαιο)² και έχουν άμεση εφαρμογή στα Κράτη μέλη. Οι κανονισμοί συνιστούν «θετική παρέμβαση» του Κοινοτικού Δικαίου, όπως έχει κριθεί από το Δ.Ε.Κ. στην απόφαση *Walt Wilhem*,³ και συνεπώς τα εθνικά δικαστήρια και οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού έχουν την υποχρέωση να εφαρμόζουν τους εν λόγω κανονισμούς, ακόμα και σε περίπτωση που η υπό

² Βλ. Μαρίνο, (2005): «Η διανομή αυτοκινήτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Κανονισμός 1400/2002» (Εκδόσεις Σάκκουλα), σελ 25.

³ Βλ ΔΕΚ, απόφαση 14/68, *Willhem (Walt) κατά Bundeskartellamt*, , Συλλογή 1969, 1. Βλ Τζουγανάτο, (2001) «Οι συμφωνίες αποκλειστικής και επιλεκτικής Διανομής στο Δίκαιο του Ανταγωνισμού», (Νομική Βιβλιοθήκη), σελ.127

εξέταση συμφωνία θεωρείται ότι επενεργεί περιοριστικά στον ανταγωνισμό.⁴ Εφόσον συμφωνία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής κάποιου κανονισμού ομαδικής απαλλαγής τα εθνικά δικαστήρια και οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού δεν έχουν το δικαίωμα να ελέγξουν αν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 1 παράγραφος 1 του Ν 703/1977.

5. Στον τομέα των αυτοκινήτων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει εκδώσει σειρά Κανονισμών ομαδικής απαλλαγής. Ο πρώτος σχετικός Κανονισμός (123/1985)⁵ εξεδόθη το 1985 και ίσχυσε έως την 30.09.1995. Ο Κανονισμός αυτός αντικαταστάθηκε από τον Κανονισμό 1475/1995,⁶ ο οποίος **τέθηκε σε εφαρμογή την 01.10.1995 και ίσχυσε έως την 30 Σεπτεμβρίου 2002, οπότε και αντικαταστάθηκε από τον ισχύοντα αυτή τη στιγμή Κανονισμό 1400/2002.**⁷
6. Οι συμφωνίες μεταξύ δύο επιχειρήσεων για άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών πώλησης ενός προϊόντος, αποτελούν στην ουσία εκφράσεις της ίδιας παράβασης, κάτι που προκύπτει από τη διάταξη του άρθρου 1 του ν. 703/77⁸ και από τη σχετική νομολογία⁹. Συνεπώς, με δεδομένο ότι η συμφωνίες περί τιμών και εκπτώσεων, ήτοι ο άμεσος ή έμμεσος καθορισμός των τιμών, αποτελούν την ίδια παράβαση, η εξέταση των δύο καταγγελλομένων παραβάσεων επιβάλλεται να διεξαχθεί παράλληλα.
7. Σε σχέση με την υπό κρίση αγορά, το άρθρο 6 παράγραφος 1 του Κανονισμού 1475/1995, προβλέπει ότι η απαλλαγή δεν ισχύει σε περίπτωση που «ο κατασκευαστής, ο προμηθευτής, ή άλλη επιχείρηση του δικτύου, περιορίζει, άμεσα ή έμμεσα την ελευθερία του διανομέα να καθορίζει τις τιμές και εκπτώσεις κατά τη μεταπώληση των προϊόντων της συμφωνίας ή των αντίστοιχων προϊόντων.»
Η επιβολή τιμών, στην οποία συμπεριλαμβάνεται και η έμμεση επιβολή τιμών μέσω της επιβολής συγκεκριμένων εκπτώσεων ή της απαγόρευσης εκπτώσεων γενικά, κατατάσσεται στην κατηγορία των «μαύρων πρακτικών» (black practices), η συστηματική ή επανειλημμένη εφαρμογή των οποίων, έχει ως αποτέλεσμα τη μη εφαρμογή της απαλλαγής που προβλέπει ο Κανονισμός, ως προς τη συγκεκριμένη πράξη.¹⁰ Σύμφωνα με το επεξηγηματικό φυλλάδιο του

⁴ Μαρίνος, ο.π. σελ 31. Βλ και ΠΕΚ, απόφαση 360/92P, *Publishers Association κατά Επιτροπής*, Συλλογή II1995, 2011 σκέψη 45

⁵ *Επίσημη Εφημερίδα* αριθ. L 015, της 18.01.1985 σ. 16

⁶ *Επίσημη Εφημερίδα* αριθ. L 145, της 29.06.1995 σ. 25

⁷ *Επίσημη Εφημερίδα* αριθ. L 203, της 01.08.2002, σ. 30

⁸ Το οποίο αναφέρει ότι «Απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων..., ιδίως δε αυτές που συνίστανται : α) τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής,...

⁹ Βλ. απόφαση υπ' αρ. 277/IV/2005 της Επιτροπής Ανταγωνισμού, (*ΣΕΣΜΕ*), καθώς και Διοικ. Εφ. Αθ. Απόφαση υπ' αριθμ. 1001/2006 (*ΣΕΣΜΕ*)

¹⁰ Βλ. Κανονισμό 1475/1995.

Κανονισμού 1475/1995, το προνόμιο της απαλλαγής απόλλυται όσο διαρκεί η επιλήψιμη πρακτική.¹¹

Εξάλλου, στο δίκαιο του ανταγωνισμού γενικότερα, οι συμφωνίες περί καθορισμού τιμών θεωρούνται από τις πλέον επαχθείς παραβιάσεις των σχετικών κανόνων, λόγω του ότι έχουν ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού. Αυτό προκύπτει τόσο από τη διάταξη του άρθρου 1 του ν. 703/77 όσο και από τη νομολογία των Ευρωπαϊκών δικαστηρίων¹² και της Επιτροπής Ανταγωνισμού.¹³

Η σοβαρότητα της συγκεκριμένης παράβασης καταφαίνεται και από το ότι χαρακτηρίζεται ως «μαύρη πρακτική» και συνεπάγεται τη μη εφαρμογή του Κανονισμού ομαδικής απαλλαγής για τους κάθετους περιορισμούς.¹⁴

8. Εν προκειμένω, η εμπορική συνεργασία μεταξύ της καταγγελλομένης και της καταγγελλούσης, ήτοι των εταιρειών οι οποίες στο εξής θα αποκαλούνται για λόγους συντομίας αντιστοίχως MAVA και ΨΙΨΙΚΑΣ, διήρκεσε από το 1977 έως και το 2002. Η καταγγελία της ΨΙΨΙΚΑΣ κατά της MAVA εστιάζεται στην από **25.09.1996 σύμβαση συνεργασίας των δύο μερών**, και η καταγγέλλουσα επικαλείται παράβαση των διατάξεων του Κανονισμού 1475/1995 από την καταγγελλόμενη.

Η MAVA με επιστολές προς τους διανομείς της έχει επικαλεσθεί ότι οι συμβάσεις που έχει υπογράψει με αυτούς είναι διαμορφωμένες σύμφωνα με τον κανονισμό **1475/1995**, και υπάρχει αναφορά στον εν λόγω Κανονισμό και στο κείμενο της σύμβασης που υπεγράφη μεταξύ των δύο μερών.

Περαιτέρω, η MAVA, όπως προκύπτει από έγγραφα τα οποία προσκόμισε στη Γ.Δ.Α., δέχεται ότι το δίκτυο διανομής της είναι συμβατό με το συγκεκριμένο Κανονισμό, ενώ, παράλληλα, το σύνολο σχεδόν των εγγράφων που έχουν προσκομισθεί ή συλλεγεί από την Γ.Δ.Α. αναφέρονται στο διάστημα μεταξύ των ετών 1996 και 2002, περίοδο κατά την οποία ήταν σε ισχύ ο Κανονισμός 1475/1995. Εξ άλλου η συμβατική και εμπορική σχέση μεταξύ της καταγγέλλουσας και της καταγγελλομένης έληξε πριν από την έναρξη εφαρμογής του νέου Κανονισμού 1400/2002 περί ομαδικής απαλλαγής στον τομέα της διανομής αυτοκινήτων.

Η εξέταση, επομένως, των επιμάχων ζητημάτων και των καταγγελλόμενων παραβάσεων πρέπει να γίνει με βάση τον Κανονισμό 1475/1995.

¹¹ Βλ. Επεξηγηματικό Φυλλάδιο Κανονισμού 1475/1995. Το επεξηγηματικό φυλλάδιο του Κανονισμού 1475/1995, αναφέρει ότι απαγορεύεται στον αντιπρόσωπο να επιβάλει συγκεκριμένες τιμές και εκπτώσεις στους διανομείς. Βλ. σελ 28 του φυλλαδίου, απάντηση στην ερώτηση 32.

¹² Βλ. αποφάσεις ΔΕΚ, *Pronuptia de Paris GmbH κατά Pronuptia de Paris Irmgard Schillgalis*, υπόθ. 161/84, Συλλ.(1986). Σελ. 353, σκέψη 23, *Metro-SB-Grossmarkte GmbH κατά Επιτροπής* (No.1), υπόθ. 26/76, Συλ.(1977) Σελ. 1875, παράγραφος 21, *SA Binon & Cie κατά SA Agence et Messageries de la Presse*, υπόθ. 243/83 Συλ. (1985) Σελ. 2015, παράγραφος 44.

¹³ Βλ. απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, 91/II/99 (*FORD*).

¹⁴ Κανονισμός 2790/99. *Επίσημη Εφημερίδα*, L -336, της 29.12.1999, σ. 21, άρθρο 4.

9. Το δίκτυο της MAVA στην Ελληνική αγορά, κατά την εξεταζόμενη περίοδο, χαρακτηρίζεται από τον συνδυασμό επιλεκτικής και αποκλειστικής διανομής.

Είχε χαρακτηριστικά δικτύου επιλεκτικής διανομής διότι οι διανομείς της MAVA επελέγοντο με βάση ποιοτικά (κυρίως) αλλά και ποσοτικά κριτήρια τα οποία αποτελούσαν και όρους των συναπτομένων συμβάσεων στις οποίες συγκαταλέγεται και η από 25.09.1996 σύμβαση συνεργασίας μεταξύ της καταγγελλομένης και της καταγγέλλουσας.

Τέτοια **ποιοτικά κριτήρια** ήσαν να διαθέτει ο διανομέας χώρο και διαρρύθμιση κατάλληλο κατά την κρίση της MAVA, να έχει οργανώσει την εξυπηρέτηση των πελατών μετά την πώληση, να διαθέτει οργανωμένο συνεργείο – φανοποιείο, ηλεκτρολογείο και βαφείο, καθώς και να διαθέτει κατάλληλα καταρτισμένο προσωπικό, το οποίο αναλάμβανε την ευθύνη να επιμορφώνει σε σεμινάρια κατά τις υποδείξεις της MAVA. Αν ο διανομέας ήταν σε θέση να ικανοποιεί τα κριτήρια αυτά, τότε του εδίδετο από την καταγγελλομένη η δυνατότητα να συμβληθεί και να περιληφθεί στο δίκτυο της καθής.

Παράλληλα, είχαν εφαρμογή και **ποσοτικά** κριτήρια, όπως η υποχρέωση εκ μέρους του διανομέα να επιτυγχάνει πωλήσεις συγκεκριμένου ύψους αριθμού οχημάτων και ποσού – στόχου ετησίως.

Το σύστημα διανομής που οργάνωνε και διατηρούσε η MAVA είχε επίσης και χαρακτηριστικά συστήματος αποκλειστικής διανομής, διότι οι διανομείς υπεχρεούντο να πωλούν τα προϊόντα που αγόραζαν από τη MAVA σε συγκεκριμένη μόνο περιοχή της Ελληνικής Επικράτειας και να ασκούν τις δραστηριότητές τους σε ορισμένες μόνον γεωγραφικές περιοχές όπως προκύπτει και από τον όρο 9 της σύμβασης μεταξύ της καταγγέλλουσας και της καταγγελλομένης, από τον οποίο προβλέπεται ως λόγος λύσεως αυτής η απόπειρα του εμπόρου να εξέλθει εμπορικά των ορίων της περιοχής ευθύνης του.

Το συγκεκριμένο δίκτυο διανομής είναι συμβατό με τον Κανονισμό 1475/1995, ο οποίος στο προοίμιο (σκέψη 4) αναφέρει ότι οι ρήτρες που αφορούν την αποκλειστική και επιλεκτική διανομή μπορούν να θεωρηθούν ως αναγκαία μέτρα εξορθολογισμού στον τομέα των αυτοκινήτων οχημάτων, που είναι διαρκή καταναλωτικά αγαθά και απαιτούν, σε τακτά διαστήματα όπως και σε απρόβλεπτες περιπτώσεις και σε διάφορους τρόπους, ειδική συντήρηση και επισκευές.

ΤΑ ΜΕΡΗ

10. **EMMANOYHA ΨΙΨΙΚΑΣ & ΣΙΑ Ε.Ε.Ε. (στο εξής «ΨΙΨΙΚΑΣ» ή «καταγγέλλουσα»)**

Η καταγγέλλουσα εταιρεία έχει έδρα στη Βέροια και έχει ως αντικείμενο δραστηριοτήτων την αντιπροσωπεία – αποκλειστική διανομή αυτοκινήτων στο νομό

Ημαθίας από το 1970 και ειδικότερα τη λιανική πώληση και επισκευή/συντήρηση αυτοκινήτων καθώς και την πώληση ανταλλακτικών.

Από το 1970 μέχρι το 1977 αντιπροσώπευε τα σήματα AUDI και NSU. Το 1977 συνήψε σύμβαση διανομής με την καταγγελλομένη με αντικείμενο τη διακίνηση και την παροχή υπηρεσιών επισκευής και συντήρησης προϊόντων με το σήμα RENAULT. Η συνεργασία των μερών συνεχίστηκε με διαδοχικές συμβάσεις μέχρι το 2002, οπότε η MAVA έθεσε την καταγγέλλουσα εκτός του επίσημου δικτύου των αντιπροσώπων της αυτοκινητοβιομηχανίας RENAULT. Μετά τη λύση της σύμβασης και μέχρι σήμερα, η καταγγέλλουσα εταιρεία δραστηριοποιείται ως ανεξάρτητος έμπορος/επισκευαστής αυτοκινήτων.

11. MAVA ΕΜΠΟΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ Α.Ε. (στο εξής «MAVA» ή «καθ' ής» ή «καταγγελλομένη»).

Η εταιρεία εδρεύει στη Ν. Φιλαδέλφεια, Αττικής, και δραστηριοποιείται ήδη από τριών δεκαετιών περίπου στον τομέα εισαγωγής και εμπορίας αυτοκινήτων. Ειδικότερα, έχει αναλάβει την εισαγωγή και μεταπώληση των προϊόντων (αυτοκίνητα, ανταλλακτικά) του οίκου RENAULT, καθώς και την παροχή εξυπηρέτησης μετά την πώληση (σέρβις), βάσει διαδοχικών συμβάσεων που έχουν καταρτισθεί μεταξύ αυτής και της γαλλικής αυτοκινητοβιομηχανίας RENAULT S.A. (στο εξής RENAULT). Η RENAULT έχει εκχωρήσει στη MAVA, κατ' αποκλειστικότητα, τα δικαιώματα:

§ Διανομής καινούργιων οχημάτων RENAULT,

§ Διανομής των συμβατικών ανταλλακτικών RENAULT,

§ Παροχής των υπηρεσιών που σχεδιάστηκαν από τη RENAULT σχετικά με τα ανωτέρω προϊόντα,

§ Οργάνωσης στην ελληνική επικράτεια δικτύου, στο οποίο θα πωλούνται τα συμβατικά προϊόντα RENAULT και θα παρέχονται οι συναφείς με αυτά υπηρεσίες.

§ Χρήσης του τίτλου «εισαγωγέας RENAULT» καθώς και των σημάτων και επιγραφών της μάρκας για τη διανομή των παραπάνω προϊόντων και υπηρεσιών.

Η MAVA, στο πλαίσιο των συμβατικών υποχρεώσεών της, έχει οργανώσει σε διακριτές γεωγραφικές περιοχές της χώρας εξειδικευμένο δίκτυο διανομής αποτελούμενο είτε από ελεγχόμενες από αυτήν αυτόνομες επιχειρήσεις είτε από ανεξάρτητους διανομείς / επισκευαστές. Η επιλογή των διανομέων / επισκευαστών γινόταν από τη MAVA με βάση κριτήρια ποιοτικού χαρακτήρα και, συγκεκριμένα, τη μακροχρόνια ενασχόληση του αντισυμβαλλομένου της με το αντικείμενο, τη φερεγγυότητά του, το κύρος του στην τοπική αγορά και άλλα συναφή. Τα κριτήρια αυτά εφαρμόζονταν ομοιόμορφα ως προς όλους τους αντιπροσώπους – διανομείς

τόσο για την επιλογή νέων συνεργατών όσο και κατά τη διάρκεια ισχύος των συμβάσεων συνεργασίας.

Το 2003, ο αριθμός των μελών-επιχειρήσεων του δικτύου της ΜΑΒΑ ανερχόταν σε 79.

Σε 16 από αυτές συμμετείχε η ίδια, είτε ως απλός είτε ως ελέγχων μέτοχος.

Τα βασικά οικονομικά στοιχεία της καθής, κατά τα έτη 2001 και 2002 είχαν ως εξής:

Πίνακας 1: Οικονομικά στοιχεία της ΜΑΒΑ

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	31.12.2001	31.12.2002
Μετοχικό Κεφάλαιο	19.515.810 €	
Ίδια Κεφάλαια	22.572.007 €	22.597.405 €
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	96.291.923 €	91.110.152 €
Κυκλοφορούν Ενεργητικό	87.750.603 €	91.039.077 €
Γενικό Σύνολο Ενεργητικού	125.289.392 €	134.994.504 €
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ	2001	2002
Κύκλος Εργασιών	177.428.807 €	156.741.640 €
Κέρδη (προ Φόρων)	5.602.706 €	3.823.918 €

ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ

12. Η επιχειρηματική συνεργασία της **ΨΙΨΙΚΑΣ** με τη **ΜΑΒΑ** άρχισε **το έτος 1977**, με την υπογραφή μεταξύ τους ιδιωτικού συμφωνητικού εμπορικής συνεργασίας, με τους όρους του οποίου η πρώτη κατέστη διανομέας της δεύτερης στη **Βέροια**. Το συμφωνητικό αυτό ίσχυσε μέχρι την 25.09.1996, οπότε συνήφθη νέα σύμβαση εμπορικής και τεχνικής συνεργασίας, η οποία καθόριζε τους όρους της μεταξύ τους συνεργασίας και συνεχίσθηκε μέχρι το 2002 οπότε και ελύθη συνεπεία καταγγελίας από τη ΜΑΒΑ.

Κατά τη διάρκεια της εμπορικής σχέσης των μερών, είχε δημιουργηθεί σταδιακά σημαντικό χρέος της ΨΙΨΙΚΑΣ προς τη ΜΑΒΑ. Ενδεικτικά, στις 25.10.1979 η οφειλή της ΨΙΨΙΚΑΣ προς τη ΜΑΒΑ ανερχόταν στο ποσό των [...] δρχ., ενώ στις 04.12.1991 το χρέος είχε ανέλθει στις [...] δρχ. και, τότε, συμφωνήθηκε διακανονισμός για την εξόφλησή του, ενώ προς περαιτέρω διασφάλιση της ΜΑΒΑ, ο Εμμ. Ψιψίκας δέχθηκε να προσημειωθεί υποθήκη επί ακινήτου ιδιοκτησίας του. Στις 17.11.1995, όταν η οφειλή είχε φθάσει τις [...] δρχ., έλαβε χώρα δεύτερος διακανονισμός, βάσει του οποίου η ΨΙΨΙΚΑΣ αποδέχθηκε να μεταβιβάσει στη ΜΑΒΑ ακίνητο στη Βέροια (αξίας [...] δρχ.) με σύμφωνο

εξώνησης. Για την εξασφάλιση της αποπληρωμής του ποσού συντάχθηκε «ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ» (προϋπολογισμός αποτελεσμάτων) της ΨΙΨΙΚΑΣ για τις επόμενες χρήσεις και συνήφθησαν και ωρισμένες άλλες, μη σχετιζόμενες με την υπό κρίση υπόθεση, συμφωνίες μεταξύ των μερών.

13. Η σύμβαση της 25.09.1996, πανομοιότυπη με αυτές τις οποίες συνήφτε κατά κανόνα η καθής με τους επίσημους διανομείς και επισκευαστές της κατά τον χρόνο εκείνο, περιελάμβανε συνοπτικώς τους εξής όρους:

α. Η καθής ανέθετε στον διανομέα της (καταγγέλλουσα) την προώθηση της πώλησης και την εξυπηρέτηση μετά την πώληση των εμπορευμάτων (αυτοκινήτων και ανταλλακτικών) RENAULT, τα οποία ο διανομέας υπεχρεούτο να προμηθεύεται αποκλειστικά από τη MAVA ή επιχείρηση του επίσημου δικτύου RENAULT, ευρισκόμενη εντός της Κοινής Αγοράς ή του Ενιαίου Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.) (άρθρ. 1 και 4α).

β. Η σύμβαση είχε αόριστη διάρκεια με δυνατότητα (τακτικής) καταγγελίας της και από τα δύο μέρη με προειδοποιητική προθεσμία τουλάχιστον δύο ετών, ενώ η MAVA είχε και τη δυνατότητα να καταγγείλει εκτάκτως τη σύμβαση, με προειδοποιητική προθεσμία τουλάχιστον ενός έτους, στις περιπτώσεις που edικαιοιολογούνται από τις περιστάσεις που προέβλεπε ο Κανονισμός 1475/1995.

Επίσης, προεβλέπετο δυνατότητα καταγγελίας της σύμβασης οποτεδήποτε, δίχως τον περιορισμό των παραπάνω προθεσμιών, σε περίπτωση μεταβολής, λύσης, πτώχευσης ή άλλης αλλαγής στη νομική προσωπικότητα της αντισυμβαλλόμενης. Περαιτέρω, η MAVA edικαιοιούτο να προβεί σε απρόθεσμη καταγγελία εφόσον ο διανομέας παραβίαζε οποιονδήποτε συμβατικό όρο ή (η καθής) διαπίστωνε ότι η μη έγκαιρη εξόφληση των υποχρεώσεων της αντισυμβαλλομένης (ΨΙΨΙΚΑΣ) σε τρίτους μπορούσε να κλονίσει την εμπορική της πίστη στην αγορά, ή και «αν [ενν. η αντισυμβαλλόμενη/διανομέας] αποπειραθεί να εξέλθει εμπορικά των ορίων της περιοχής ευθύνης τ[ης], είτε διατηρώντας υποκαταστήματα ή αποθήκες εκτός της περιοχής τ[ης], είτε αναζητήσει ενεργό πελατεία εκτός της περιοχής τ[ης], εάν δεν επιτύχει τους ετήσιους στόχους τ[ης] κατά 70% τουλάχιστον..., εάν δεν καταβάλει έγκαιρα τις οικονομικές τ[ης] υποχρεώσεις στην [MAVA]...».

Ο διανομέας μπορούσε να καταγγείλει την σύμβαση στην περίπτωση κατά την οποία η MAVA υπαίτια δεν εκτελούσε εγκαίρως παραγγελίες.

γ. Η καταγγέλλουσα ως διανομέας θα edραστηριοποιείτο αποκλειστικά στο Νομό Ημαθίας.

14. Ως προς τις «Παροχές – Πριμ – Πρόγραμμα Δραστηριότητας – Όροι Συνεργασίας / Διαφάνειας»,

η καθής είχε καθιερώσει τη χορήγηση παροχών (πριμ) προς τους διανομείς της, με την προϋπόθεση επίτευξης, από πλευράς των τελευταίων, σειράς ποσοτικών και ποιοτικών στόχων τους οποίους έθετε η ίδια με ετησίως αποσπελλόμενα στους διανομείς Προγράμματα Δραστηριότητας – Όρους Συνεργασίας / Διαφάνειας τα οποία εξητούσε να υπογράφονται από τους διανομείς ως αποδεκτά.

Από την 01.01.1998 και μέχρι και το έτος 2001, η καθής έθεσε σε εφαρμογή το λεγόμενο «ποιοτικό πριμ» δηλαδή όρισε ότι σε περίπτωση που ο διανομέας πληρούσε όλες ανεξαιρέτως τις ετήσια καθορισμένες προϋποθέσεις που τίθεντο από τη ΜΑΥΑ, «πριμοδοτούνταν» με 25% επί του εμπορικού κέρδους που είχε επιτύχει την ίδια χρονιά. Τον πρώτο χρόνο εφαρμογής το ποιοτικό πριμ ήταν ένα (ενιαίο), ενώ τα τρία επόμενα χρόνια διαχωρίστηκε σε δύο, ανεξάρτητα μεταξύ τους, πριμ, όπως απεικονίζεται στον Πίνακα, που ακολουθεί.

Πίνακας 2:

Διάρκεια	Προϋποθέσεις				Παροχή *
1.1.1998- 31.12.98	(1) [...]				25%
	(2) Πολιτική Τιμών				
	(3) [...]				
	(4) [...]				
	(5) [...]				
	(6) [...]				
	(7) Χρηματοδότηση FIREN				
1.1.1999- 31.12.01	1ος Άξονας		2ος Άξονας		
	Προϋποθέσεις		Παροχή*	Προϋποθέσεις	
	(1) [...]		15%	(6) Ελάχιστο ποσοστό χρηματοδότησης μέσω FIREN το 40% του όγκου πωλήσεων	
	(2) Πολιτική Τιμών			10%	
	(3) [...]				
	(4) [...]				
	(5) [...]				
		(7) [...]			
*Η Παροχή υπολογίζεται ως ποσοστό επί του εμπορικού κέρδους του διανομέα εντός του συγκεκριμένου έτους					

Απαραίτητη προϋπόθεση για την καταβολή του ποιοτικού πριμ ήταν στην αρχή η επίτευξη του στόχου πωλήσεων, όπως αυτός καθοριζόταν στο ετήσιο *Πρόγραμμα Δραστηριότητας*, ενώ, από το έτος 2000, προϋπόθεση αποτελούσε και «η εκτέλεση του διαφημιστικού προγράμματος και η εκπλήρωση του διαφημιστικού προϋπολογισμού».

Το 2002 (τελευταίο έτος συνεργασίας των μερών), η καθής εφήρμοσε **ενιαίο πριμ**, το οποίο συνδύαζε ποιοτικά και ποσοτικά κριτήρια, με τη σωρευτική πλήρωση των οποίων ο διανομέας θα εισέπραττε το **30%** του εμπορικού του κέρδους ανά πωλούμενο αυτοκίνητο. Τα κριτήρια χωρίστηκαν σε τρεις άξονες:

- Ο 1^{ος} Άξονας περιλάμβανε ποσοτικά κριτήρια (υλοποίηση στόχων πωλήσεων ανταλλακτικών καθώς και καινούριων και μεταχειρισμένων αυτοκινήτων),
- Ο 2^{ος} Άξονας περιλάμβανε τη χρήση των προγραμμάτων της MAVA (λ.χ. χρηματοδοτικά προγράμματα, πρόγραμμα «Χρυσή Εγγύηση» για τα μεταχειρισμένα), ενώ
- Ο 3^{ος} Άξονας περιλάμβανε άλλα ποιοτικά κριτήρια (όπως εμφάνιση προσωπικού, σήμανση, αυτοκίνητα Test-Drive κ.α.)

ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ – ΜΕΡΙΔΙΑ – ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

15. Η αγορά του αυτοκινήτου εν γένει

Το αυτοκίνητο ως διαρκές καταναλωτικό αγαθό, βρίσκεται σε ώριμη φάση του κύκλου ζωής του και διατίθεται σε υψηλή τιμή. Η κατασκευή και διανομή του είναι έντασης κεφαλαίου, με υψηλό, σταθερό και μη ανακτήσιμο κόστος. Η δραστηριοποίηση επιχείρησης στον κλάδο του αυτοκινήτου απαιτεί μακρόχρονο σχεδιασμό και εξειδίκευση. Στην αγορά του επιβατικού αυτοκινήτου δραστηριοποιούνται παγκοσμίως περί τις 40 κατασκευαστικές επιχειρήσεις, ενώ ο κλάδος περιλαμβάνει τη χονδρική και λιανική πώληση αυτοκινήτων, τη χονδρική και λιανική πώληση ανταλλακτικών, καθώς και την παροχή υπηρεσιών συντήρησης/εργασιών συνεργείου.

Στην Ελλάδα δεν κατασκευάζονται επιβατικά αυτοκίνητα, ενώ η κατασκευή ανταλλακτικών ή αμαξωμάτων για αυτοκίνητα έχει μικρή ανάπτυξη. Σύμφωνα με μελέτη του Ι.Ο.Β.Ε. με θέμα «*Η αγορά του αυτοκινήτου*», η οποία εκδόθηκε τον Ιούνιο 2001, ο κλάδος κατασκευής εξοπλισμού μεταφορών (κατασκευή αυτοκινήτων, αμαξωμάτων και μερών και εξαρτημάτων οχημάτων) παρουσίαζε (τουλάχιστον) κατά την κρινόμενη περίοδο ελάχιστη συμμετοχή στη διαμόρφωση των οικονομικών μεγεθών της Ελλάδας (0,048% του Α.Ε.Π. το 1998), ενώ, αντίθετα, η συμμετοχή του κλάδου εισαγωγής, εμπορίας και διανομής αυτοκινήτων ήταν σημαντική (2,8% του Α.Ε.Π. το 1998).

Η εμπορία αυτοκινήτων στην χώρα, πραγματοποιείται, κατά κανόνα, μέσω συνδυασμένων δικτύων επιλεκτικής και αποκλειστικής διανομής, επικεφαλής των οποίων είναι κατασκευάστριες εταιρίες.

Η κατασκευάστρια εταιρεία ορίζει, μέσω πολύπλοκων συμβάσεων (importer agreements), έναν αποκλειστικό αντιπρόσωπο στην Ελλάδα. Ο αντιπρόσωπος αναλαμβάνει να οργανώσει, εντός της επικράτειας, δίκτυο, το οποίο αφενός να περιλαμβάνει επιχειρήσεις λιανικής πώλησης αυτοκινήτων και/ή ανταλλακτικών (διανομείς) καθώς και επιχειρήσεις επισκευής/συντήρησης (σέρβις), και αφετέρου να παρουσιάζει σχετική γεωγραφική πυκνότητα, ούτως ώστε να ικανοποιεί τις ανάγκες της αγοράς.

Οι συμβάσεις με τις επιχειρήσεις διανομής και επισκευής/συντήρησης περιέχουν, με τη σειρά τους, (μη διαπραγματεύσιμους ως επί το πλείστον) όρους και ρήτρες τέτοιους ώστε να επιτυγχάνεται η άμεση συμμόρφωση του δικτύου στην επιχειρηματική βούληση του αντιπροσώπου, που, προφανώς, δρα σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των κατασκευαστών / προμηθευτών για την αγορά ή τις κατά περίπτωση αλλαγές στις συνθήκες της. Η δομή αυτή, συνεπώς, εξασφαλίζει στον κατασκευαστή αφενός την δυνατότητα να ανταποκρίνεται άμεσα στις ανάγκες της αγοράς, και αφετέρου, μέσω της συμμετοχής στο δίκτυο ανεξάρτητων επιχειρήσεων, τον επιμερισμό του ενδογενή στη διανομή αυτοκινήτου σημαντικού επενδυτικού κινδύνου.

Στην αγορά βεβαίως σημειώνεται έντονος διασηματικός (interbrand) ανταγωνισμός ο οποίος βασίζεται και επικεντρώνεται, ως επί το πλείστον, στην τιμή, τα παρεχόμενα κίνητρα (λ.χ. εγγύηση, χρηματοδότηση), την εξυπηρέτηση μετά την πώληση, την ποιότητα και τη διαφήμιση. Ως αποτέλεσμα αυτού, παρατηρείται, κατά κανόνα, περιορισμός του εμπορικού κέρδους ανά προϊόν, το οποίο επιχειρείται να καλυφθεί με εξωγενείς αυξήσεις στη ζήτηση. Σύμφωνα με στοιχεία του Συνδέσμου Εισαγωγέων Αντιπροσώπων Αυτοκινήτων (Σ.Ε.Α.Α.), τα τελευταία έτη οι ανταγωνίστριες εταιρίες εναλλάσσονται στις πρώτες θέσεις των πωλήσεων αυτοκινήτων, γεγονός το οποίο καταδεικνύει την ένταση του ανταγωνισμού στον κλάδο.

Ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που συμβατικά αναλαμβάνουν, του επιχειρηματικού κινδύνου και του έντονου ανταγωνισμού, το περιθώριο κέρδους των διανομέων από την πώληση αυτοκινήτων είναι μικρό. Οι διανομείς στηρίζονται κατά βάση στα κάθε μορφής πριμ που λαμβάνουν από τους αντιπροσώπους, στην πώληση μεταχειρισμένων αυτοκινήτων, στη διαμεσολάβηση, στη χρηματοδότηση από χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς των πελατών τους, ενώ όσοι έχουν την οικονομική δυνατότητα και την άδεια των αντιπροσώπων προχωρούν σε καθετοποίηση των εταιριών τους, προσφέροντας εξυπηρέτηση (σέρβις), δραστηριότητα που αποφέρει κέρδος μεγαλύτερο συγκριτικά με την πώληση καινούριων αυτοκινήτων.

16.1. Σχετική αγορά

16.1.1. Σχετική αγορά προϊόντος

Η υπό κρίση υπόθεση αφορά στην ευρύτερη αγορά διανομής επιβατικών αυτοκινήτων, η οποία μπορεί να διαιρεθεί σε πλειάδα κατηγοριών με προσανατολισμό στο βασικό κριτήριο της δυνατότητας υποκατάστασης των προϊόντων από τη σκοπιά του αγοραστή. Το κριτήριο της λειτουργικής εναλλαξιμότητας για τον προσδιορισμό της αγοράς που έχει υιοθετηθεί σε υποθέσεις που αφορούν τη διανομή αυτοκινήτων σε Ελληνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο, στην ουσία σημαίνει ότι στην περίπτωση που ορισμένα αυτοκίνητα μπορούν να θεωρηθούν ως εναλλάξιμα από τον τελικό καταναλωτή, θα θεωρούνται και ως εναλλάξιμα και από τον ενδιάμεσο διανομέα. Συνεπώς, θα πρέπει να ορισθούν επιμέρους αγορές, εντός των οποίων να περιέχονται υποκατάστατα, από την πλευρά της ζήτησης, προϊόντα.

Τα κριτήρια, με βάση τα οποία οι καταναλωτές επιλέγουν αυτοκίνητο, είναι, κυρίως:

- § η τιμή,
- § το μήκος,
- § η ποιότητα κατασκευής (με σημαντικότερο κριτήριο την ασφάλεια λειτουργίας και κυκλοφορίας, αλλά και την άνεση, τον εξοπλισμό, την οδηγική συμπεριφορά, την απόδοση και αξιοπιστία του κινητήρα κ.ο.κ.),
- § η σκοπούμενη χρήση του (αυτοκίνητα για χρήση εντός ή εκτός πόλης, οικογενειακά κ.ο.κ.),
- § το γόητρο που συνοδεύει το αυτοκίνητο, και
- § οι πρόσθετες δαπάνες που θα προκύψουν με τη χρήση του (λ.χ. κατανάλωση βενζίνης, κόστος ανταλλακτικών).

Το μικρό και φθηνό αυτοκίνητο δεν είναι εναλλάξιμο με αυτοκίνητο πολυτελείας, διότι, μεταξύ άλλων, το μεν πρώτο είναι σχετικά φθηνό, μικρού μήκους και ως εκ τούτου εύκολο στην στάθμευση, προορίζεται ως επί το πλείστον για καθημερινές αποστάσεις εντός πόλης, παρέχει περιορισμένες ανέσεις και είναι πιο οικονομικό στη χρήση του, αντίθετα με το αυτοκίνητο πολυτελείας, το οποίο απευθύνεται σε καταναλωτές με διαφορετικές απαιτήσεις. Επίσης, ένα спор αυτοκίνητο απευθύνεται σε διαφορετικούς καταναλωτές από ένα μεγάλο οικογενειακό, ενώ, με το ίδιο κριτήριο της λειτουργικής εναλλαξιμότητας, μπορούν να προσδιορισθούν και άλλες διακριτές κατηγορίες στον ευρύτερο κλάδο των αυτοκινήτων.

Σύμφωνα με τον Σ.Ε.Α.Α., οι κατηγορίες αυτοκινήτων διακρίνονται ως εξής:

Πίνακας 3: Κατηγορίες Αυτοκινήτων (κατά τον Σ.Ε.Α.Α.)

Κατηγορία	Τύπος	Παράδειγμα
4X4 – ATV	Τύπου Jeep	Chrysler Wrangler
4X4 – SUV	Τύπου Jeep Πόλης	Honda HR-V

Κατηγορία	Τύπος	Παράδειγμα
A	Μίνι	Smart Smart
B	Μικρά	Volkswagen Polo
C	Μικρομεσαία	Peugeot 307
D	Μεγαλομεσαία	B.M.W. 3-Series
E	Μεγάλα	Mercedes E-Series
F	Πολυτελείας	Lexus Gs300
G	Υπερπολυτελείας	Jaguar XJ-Type
MPV	Πολλαπλών Χρήσεων	Fiat Multipla
Sp Cabrio	Σπορ Κάμπριο	Saab 9-3 Cabriolet
Sp Coupe	Σπορ Κουπέ	Hyundai Coupe
Sp Roadster	Σπορ Ρούντστερ	Mazda MX-5
VAN	Βαν Μεγάλα	Ford Transit
VANETTE	Βαν Μικρά	Citroen Berlingo

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεωρώντας ότι υπάρχει υποκατάσταση μεταξύ ορισμένων εκ των ανωτέρω αναφερόμενων κατηγοριών και ορίζει ως διακριτές σχετικές αγορές τις εξής κατηγορίες:

A (μίνι), **B** (μικρά), **C** (μεσαία), **D** (μεγάλα), **E** (ανώτερη κατηγορία),

F (πολυτελείας), **S** (σπορ), **M** (πολλαπλού σκοπού) και **J** (οχήματα τύπου jeep).

Βάσει της ανωτέρω οριοθέτησης της σχετικής αγοράς οι κατηγορίες αυτοκινήτων κατά τον Σ.Ε.Α.Α. ορίζονται σε σχέση με τις σχετικές αγορές ως εξής:

Πίνακας 4:

Κατηγορία Σ.Ε.Α.Α.	Σχετική Αγορά
4X4 – ATV	J
4X4 – SUV	
A	A
B	B
C	C
D	D
E	E
F	F
G	

Κατηγορία Σ.Ε.Α.Α.	Σχετική Αγορά
MPV	M
VAN	
VANETTE	
Sp Cabrio	S
Sp Coupe	
Sp Roadster	

16.1.2. Σχετική Γεωγραφική Αγορά

Στην υπό κρίση περίπτωση σχετική γεωγραφική αγορά είναι το σύνολο της Ελληνικής επικράτειας, όπου εκτείνεται το δίκτυο και αναπτύσσεται η δραστηριότητα της καθής και όπου η MAVA (και συνεπώς τα προϊόντα του οίκου RENAULT) αντιμετωπίζει, υπό ομοιόμορφες συνθήκες, ανταγωνισμό από άλλους εισαγωγείς αυτοκινήτων¹⁵.

Σε ότι αφορά την καταγγέλλουσα ως σχετική γεωγραφική αγορά θα μπορούσε μεν να θεωρηθεί η βάση της από 25.09.1996 σύμβασης οριοθετημένη περιοχή δραστηριότητάς της, **ήτοι ο νομός Ημαθίας**, αλλά στην υπό κρίση υπόθεση η περαιτέρω εξέταση της αγοράς αυτής παρέλκει αφενός μεν διότι η κρινόμενη συμπεριφορά της καθής εξετάζεται ως προς το σύνολο του δικτύου της σε όλη την επικράτεια, και, αφετέρου, διότι δεν προέκυψαν στοιχεία τα οποία να αποδεικνύουν ότι τα βασικά χαρακτηριστικά της τοπικής αγοράς παρεκκλίνουν από αυτά της εθνικής.

16.2. Μερίδια Αγοράς

Τα μερίδια αγοράς στις υποθέσεις διανομής αυτοκινήτων υπολογίζονται, κατά κανόνα, κατ' όγκο¹⁶. Με βάση τα διαθέσιμα επίσημα στοιχεία του Σ.Ε.Α.Α., τα μερίδια αγοράς τα έτη 2001 και 2002 αντίστοιχα σε κάθε κατηγορία επιβατικών αυτοκινήτων που εμπορεύεται η καθής (RENAULT) υπολογίζεται ότι είχαν ως ακολούθως:

¹⁵ Βλέπε και Αποφάσεις Ε.Α. αρ. 288/IV/2005, Ε.Επ. υπόθ. COMP. 36.264 Mercedes Benz, σκέψη

151

¹⁶ Άρθρ. 8, παρ. 1, στοιχ. α, Κανονισμού Ε.Κ. 1400/2002

Πίνακας 5: Μερίδια RENAULT στις επιμέρους σχετικές αγορές

Σχετική Αγορά	Μοντέλο Renault	2001		2002	
		Μερίδιο Μοντέλου (%)	Συν. μερίδιο Renault (%)	Μερίδιο Μοντέλου (%)	Συν. μερίδιο Renault (%)
A	Twingo	3,87	3,87	5,38	5,38
B	Clio	5,53	5,53	4,77	5,81
	Thalia	-		1,04	
C	Megane	2,96	2,96	2,72	2,72
D	Laguna	4,11	4,11	4,36	4,36
E	Safrane	0,03	0,03	0,06	0,06
F	Vel Satis	-	-	4,98	4,98
M	Scenic	21,17	24,64	12,76	16,24
	Grand Espace	0,13		-	
	Kangoo	3,34		3,48	
S	Megane cabrio	4,97	27,57	1,92	16,40
	Megane coupe	22,60		14,48	

Επομένως, τα μοντέλα RENAULT (που αντιπροσωπεύει η καθής) κατά την περίοδο εκείνη κατείχαν μερίδιο ποσοστού άνω του 5% σε δύο τουλάχιστον σχετικές αγορές, αυτές των μικρών αυτοκινήτων (A: >5,50%), των αυτοκινήτων πολλαπλού σκοπού (M: >16,20%) και στην αγορά των αυτοκινήτων σπορ (S: >16,40%). Βάσει των στοιχείων του Σ.Ε.Α.Α., το μοντέλο RENAULT Scenic ήταν, το 2001, το δημοφιλέστερο αυτοκίνητο στη σχετική αγορά αυτοκινήτων πολλαπλού σκοπού, με πωλήσεις 1.819 αυτοκινήτων, ενώ και το RENAULT Megane coupe ηγείτο της κατηγορίας των σπορ αυτοκινήτων, με συνολικά 1.486 πωλήσεις. Το 2002 και τα δύο μοντέλα πέρασαν στην δεύτερη και τρίτη θέση, αντίστοιχα, στις προτιμήσεις των αγοραστών για αυτοκίνητα των συγκεκριμένων κατηγοριών.

Επίσης, σύμφωνα με τα στοιχεία του Σ.Ε.Α.Α. (αρ. πρωτ. 422/25.01.2006 έγγραφο), διαπιστώνεται ότι κατά την περίοδο 1997 – 1999, τα μερίδια της RENAULT σε τουλάχιστον δύο από τις τρεις ανωτέρω αναφερόμενες κατηγορίες οχημάτων υπερβαίνουν κατά πολύ το 5%. Συγκεκριμένα, το μερίδιο αγοράς της RENAULT στη σχετική αγορά αυτοκινήτων πολλαπλού σκοπού κυμάνθηκε από 30,74% έως και 58,46%, ενώ το μερίδιό της στη σχετική αγορά σπορ αυτοκινήτων κυμάνθηκε από 9,29% έως 29,55%.

Παρά τις σημαντικές διακυμάνσεις που παρατηρούνται σε κάποιες σχετικές αγορές (οι οποίες αποδίδονται κυρίως στο χρόνο εισόδου στην αγορά ενός νέου τύπου οχήματος από τους ανταγωνιστές), τα αυτοκίνητα RENAULT **κατείχαν μερίδιο αγοράς άνω του 5% σε τουλάχιστον δύο σχετικές αγορές καθ' όλη τη διάρκεια της κρινόμενης περιόδου.**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ – ΘΕΣΕΙΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΗΣ – ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ – ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

ΓΕΝΙΚΑ

17. Η ΨΙΨΙΚΑΣ, καταγγέλλει, μεταξύ άλλων, και υποστηρίζει ότι «...η καθής έχει προβεί επανειλημμένως σε παραβάσεις του ν. 703/77 και του Κανονισμού Αυτοκινήτων. Συγκεκριμένα, θέτει ιδιαίτερα επαχθείς όρους στους αντιπροσώπους της με αποτέλεσμα την ώθηση αυτών με μαθηματική ακρίβεια στην οικονομική καταστροφή τους, δεν αναλαμβάνει το κόστος της δημιουργίας των εγκαταστάσεων, τόσο των κτιριακών όσο και των μηχανολογικών για το στήσιμο μίας αντιπροσωπείας, επιβάλλει συνεχώς δυσβάσταχτους όρους λειτουργίας, εμφάνισης, όρους απασχόλησης εξειδικευμένου προσωπικού, απαιτεί την επιβολή τιμών, την απαγόρευση εκπτώσεων, την πολιτική στόχων με τις κατ' ελάχιστο αριθμό πωλήσεις ανά έτος αυτοκινήτων, την απαγόρευση του παράλληλου εμπορίου».

18. Η καθής, εταιρεία MAVΑ, αντιτείνει αναλυτικώς και με διεξοδικό τρόπο κατά βάση (βλπ. σελίδες 20 έως 63 του εγγράφου υπομνήματος της ημερομηνίας 25.09.2006) ότι η καταγγελία είναι αβάσιμη και ζητεί να απορριφθούν τα αιτήματα που τη συνοδεύουν στο σύνολό τους, διότι οι καταγγελλόμενες ως μη νόμιμες πρακτικές είναι απολύτως σύννομες σύμφωνα με το εθνικό και ευρωπαϊκό δίκαιο ανταγωνισμού.

Περαιτέρω προβάλλει, και με το υπόμνημά της αλλά και προφορικώς κατά τη συζήτηση, και επικαλείται (στο κεφάλαιο περί καθορισμού του ύψους προστίμου) παραβιάσεις της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, της μη αναδρομικότητας, της αναλογικότητας και ζητεί την απόρριψη της Εισήγησης της Γ.Δ.Α. άλλως την περαιτέρω έρευνα της υποθέσεως ως προς το εάν ή μη παρεμποδίσθηκε η λειτουργία του ελεύθερου ανταγωνισμού κατά την επίμαχη χρονική περίοδο. Επίσης (βλπ. σελίδες 8 έως και 18 του εγγράφου ως άνω υπομνήματος) ζητεί να κριθεί ότι κατά τη διάρκεια της έρευνας παραβιάστηκαν οι διατάξεις του άρθρ. 18 παρ. 3 και του 16 παρ. 4 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής καθώς και κανόνες της διοικητικής διαδικασίας.

Ειδικότερα, επικαλείται, συνοπτικώς, ότι παρεβιάσθη το δικηγορικό απόρρητο με την κατάσχεση της από 13.10.2003 επιστολής της προς τους νομικούς της παραστάτες, ότι ετέθησαν κατά την έρευνα ερωτήματα κατά μη σύννομο τρόπο, ότι δεν της εδόθη δυνατότητα πρόσβασης στο φάκελλο της έρευνας ούτε απάντηση ως προς τον τρόπο συλλογής των αποδεικτικών στοιχείων και ότι

ωρισμένα έγγραφα που συμπεριλαμβάνονται στο φάκελλο της έρευνας για την επίδικη υπόθεση προέρχονται από έρευνα για άλλη υπόθεση. Τέλος αντιτίθεται στην υπό τρίτου κατάθεση εγγράφων και επικαλείται προσβολή του επιχειρηματικού απορρήτου της εκ του ότι, κατ' εκείνην, αποκαλύφθηκαν σε τρίτο στοιχεία της υπό κρίση υπόθεσης.

19. Επειδή κατά τη διάρκεια της εξέτασης της υπόθεσης, η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού (Γ.Δ.Α.) απέστειλε ερωτηματολόγια και συνέλεξε στοιχεία τόσο από τα διάδικα μέρη, όσο και από άλλους διανομείς του επίσημου δικτύου RENAULT και διεξήγαγε έλεγχο στα γραφεία της καθής κατά τρόπο απολύτως σύννομο, όπως είχε από τις κείμενες διατάξεις δικαίωμα, κατά την ομόφωνη κρίση της Επιτροπής, στην επίδικη υπόθεση δεν σημειώθηκε ούτε διενεργήθηκε από τη Γ.Δ.Α. οιαδήποτε μη σύννομη ή παράτυπη πράξη ή παράλειψη και η έρευνα διεξήχθη κατά τρόπο απολύτως σύννομο. Συνεπώς οι ως άνω σχετικές αιτιάσεις της καταγγελλομένης απορρίπτονται ως ουσιαστικά αβάσιμες για τους εξής, ειδικότερα, λόγους:

20. Από το συνδυασμό των διατάξεων 24, 25, 26 και 27 του ν. 703/1997, 16, 17, 18, 19 και 20 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (Κ.Υ.Α. 963/2001) και 5, 6, 7 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999) προκύπτει ότι η Επιτροπή Ανταγωνισμού έχει, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, ευρύτατη εξουσία συλλογής πληροφοριών με υποβολή σχετικού αιτήματος προς οιαδήποτε επιχείρηση ή φυσικό ή νομικό πρόσωπο, περιλαμβανομένων και των δημοσίων ή άλλων αρχών.

Καθιερώνεται μάλιστα από το ισχύον νομικό πλαίσιο υποχρέωση των δεκτών σχετικού αιτήματος της Επιτροπής Ανταγωνισμού να παρέχουν πληροφορίες και συνδρομή υπό τη μόνη επιφύλαξη της τηρήσεως της υποχρέωσης εχεμυθείας που απορρέει από ειδικούς νόμους.

Έχει επίσης εξουσίες φορολογικού ελεγκτή οι οποίες τελούν υπό τον περιορισμό της τηρήσεως των διατάξεων του άρθρ. 9 του Συντάγματος και του άρθρ. 212 Κ.Π.Δ..

Εξ άλλου, από τις διατάξεις των άρθρ. 16 και 18 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης, προκύπτει ότι ο Πρόεδρος της Επιτροπής έχει την εξουσία να αποφασίζει για τα στοιχεία που θα περιληφθούν στην εισήγηση και ότι ο Πρόεδρος, η Ολομέλεια ή το Τμήμα της Επιτροπής μπορεί να κλητεύσει στη συζήτηση οιονδήποτε τρίτον εφόσον, κατά την απόλυτη διακριτική του ευχέρεια, κρίνει ότι η συμμετοχή του συμβάλλει στην εξέταση της υπόθεσης.

Στους τρίτους, μάλιστα, παρέχεται δυνατότητα υποβολής υπομνημάτων για κάθε υπόθεση που συζητείται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού υπό τους όρους των σχετικών διατάξεων.

21. Εν προκειμένω, η αιτίαση σχετικά με τον τρόπο θέσεως των ερωτημάτων από πλευράς της Γ.Δ.Α. κρίνεται, εν όψει των ανωτέρω νομικά αβάσιμη διότι

ουδαμού απαντάται στις κείμενες διατάξεις ωρισμένος και τηρητέος τρόπος υποβολής των ερωτημάτων. Περαιτέρω είναι και ουσιαστικά αβάσιμη διότι αποδίδεται στη Γ.Δ.Α. επιδίωξη απόσπασης ομολογίας ενώ στην πραγματικότητα οι ερωτήσεις ετέθησαν προκειμένου να επιτευχθεί το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα δηλαδή η διαπίστωση της βασιμότητας της συγκεκριμένης καταγγελίας.

22. Ομοίως αβάσιμη ουσιαστικά είναι η περί παραβίασεως του δικηγορικού απορρήτου αιτίαση διότι η συγκεκριμένη επιστολή του εμφανιζομένου πλειστάκις ως νομίμου εκπροσώπου της καταγγελλομένης κ. [...] ουδόλως έχει χαρακτήρα εμπιστευτικού εγγράφου προστατευομένου, ενδεχομένως, από τις περί απορρήτου διατάξεις.
23. Ομοίως είναι αβάσιμη ουσιαστικά και η αιτίαση σχετικά με το παραδεκτό των αποδεικτικών στοιχείων διότι τα συγκεκριμένα αποδεικτικά στοιχεία συνελέγησαν ακριβώς για το σκοπό ερεύνης της βασιμότητας της κατά της ΜΑΒΑ Α.Ε.Β.Ε. καταγγελίας.
24. Αβάσιμη είναι η περί αρνήσεως αποδοχής του εγγράφου αιτήματος της ΜΑΒΑ να της επιτραπεί η πρόσβαση στα στοιχεία των ερευνών, ήτοι η γνωστοποίηση σ' εκείνην των αιτήσεων και εντολών παροχής πληροφοριών και ελέγχου (άρθρ. 25 και 26 ν. 703/77) ή του καταλόγου των εγγράφων του φακέλλου, διότι το μεν στην καταγγελλομένη παρεσχέθη πρόσβαση στα στοιχεία του φακέλλου τα οποία και αντιμετώπισε με εκτενέστατα υπομνήματα το δε οι εντολές που εδόθησαν συννόμως στη Γ.Δ.Α. περιλαμβάνονται και μνημονεύονται στις έγγραφες αιτήσεις πληροφοριών που υπεβλήθησαν και στην καταγγελλομένη.
25. Επίσης αβασίμως αιτιάται η καταγγελλομένη ότι εκλητεύθησαν την 07.09.2006 για τη συνεδρίαση της 14.09.2006 οι κ.κ. [...] διότι, όπως προκύπτει και από τα Πρακτικά της συζητήσεως η κλήτευση των ως άνω προσώπων εγένετο νομίμως και στα πλαίσια που θέτει η διάταξη του άρθρ. 18 παρ. 3 του ως άνω Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης.
26. Αβάσιμη είναι περαιτέρω η περί απαραδέκτου καταθέσεως από τον κλητευθέντα κ. [...] εγγράφου πολλώ μάλλον διότι το έγγραφο τούτο εξητήθη κατά τη διάρκεια της διαδικασίας κατ' άρθρα 17 και 18 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης, αντίγραφο δε τούτου εχορηγήθη εγκαίρως στην καταγγελλομένη.
27. Ομοίως απορριπτέα είναι και η περί παραβίασεως του επιχειρηματικού απορρήτου της ΜΑΒΑ αιτίαση αφ' ενός μεν ως ερειδομένη επί εσφαλμένης προϋποθέσεως (27 παρ. 3 ν. 703/1977) διότι τα συγκεκριμένα στοιχεία απέβαλαν τον, ενδεχομένως, απόρρητο χαρακτήρα τους και έπαυσαν να αποτελούν, κατά την κρίση της Επιτροπής, απόρρητα στοιχεία δεδομένου ότι πρόκειται περί επιστολών δια των οποίων ως απευθυντών εγγράφων δηλώσεων εξωτερικεύεται και γίνεται ευρύτερα γνωστή η βούληση του επιστέλλοντος.

28. Τέλος, για τον ίδιο ως άνω λόγο, απορριπτέα είναι και η περί παραβίασεως της διατάξεως του άρθρ. 16 παρ. 4 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης αιτίαση της καταγγελλομένης.
29. Η καταγγελλομένη επίσης προβάλλει με ωρισμένο τρόπο την παραβίαση της τεθειμένης από το άρθρο 7 της Ε.Σ.Δ.Α. αρχής της μη αναδρομικότητας, της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, της αρχής της αναλογικότητας, επικαλείται συνδρομή ελαφρυντικών στοιχείων και παραγραφή της εξουσίας της Επιτροπής Ανταγωνισμού προς επιβολή προστίμου κατ' άρθρ. 25 παρ. 1 του Κανονισμού (Ε.Κ.) αρ. 1/2003 και, τέλος, επικαλείται εσφαλμένη αναγωγή του προτεινομένου προστίμου στον κύκλο εργασιών του έτους 2003.
- Περί των ενστάσεων και αιτιάσεων τούτων γίνεται λόγος στο κεφάλαιο περί επιβολής προστίμου.

ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

30. Στην υπό κρίση υπόθεση, οι σχέσεις των εταιριών ΜΑΥΑ και ΨΙΨΙΚΑΣ ερυθμίζοντο κατά **το κρίσιμο χρονικό διάστημα από τους όρους της από 25.09.1996 σύμβασης**. Οι όροι της συμβάσεως αυτής, θεωρούνται ως όροι της συμφωνίας και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου **1 παράγραφος 1 του ν. 703/1977**. Στη συγκεκριμένη σύμβαση δεν υπάρχει κάποιος όρος, ο οποίος περιγράφει ευθέως τη συμφωνία των μερών ως προς τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό τιμών και, προκειμένου να αξιολογηθούν τα επίμαχα ζητήματα σε σχέση με τον καθορισμό τιμών, επιβάλλεται η περαιτέρω αναφορά στον τρόπο με τον οποίον η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα Ευρωπαϊκά Δικαστήρια έχουν ερμηνεύσει την έννοια της «συμφωνίας» μεταξύ επιχειρήσεων, υπό την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 1 του ν. 703/1977, σε κάθετες σχέσεις, όπως αυτή της καταγγελλομένης με τους διανομείς της.

Γίνεται δεκτό ότι φαινομενικά μονομερείς πράξεις των κατασκευαστών ή εισαγωγέων αποτελούν στην ουσία συμφωνία μεταξύ αυτών και των διανομέων τους, εφόσον εντάσσονται στο πλέγμα των ευρύτερων συμβατικών σχέσεων των μερών.

Έτσι, στην απόφαση *Ford*, το Δ.Ε.Κ. έκρινε ότι η απόφαση του κατασκευαστή να διακόψει την παράδοση οχημάτων σε Γερμανούς εμπόρους συνιστά συμφωνία υπό την έννοια της διάταξης αυτής διότι η συγκεκριμένη απόφαση εντασσόταν στις ευρύτερες συμβατικές σχέσεις του κατασκευαστή με τους διανομείς. Το Δικαστήριο επιπλέον έκρινε ότι σε παρόμοιες περιπτώσεις, θα πρέπει κανείς να εκκινήσει από το ότι γενικώς οι διανομείς συναινούν στην επιχειρηματική πολιτική του κατασκευαστή.¹⁷ Η συγκεκριμένη θέση του Δικαστηρίου, επιβεβαιώνεται και από άλλες αποφάσεις

¹⁷ Βλ. Απόφαση ΔΕΚ , *Ford κατά Επιτροπής*, υποθ. 25-26/84, Συλλ (1985), σελ. 2725, σκέψη 21.

του Δ.Ε.Κ. και του Π.Ε.Κ., με την αιτιολογία ότι η προτροπή του κατασκευαστή αυτοκινήτων προς τους διανομείς δεν συνιστά μονομερή πράξη όταν εντάσσεται σε ένα πλέγμα διαρκών εμπορικών σχέσεων διεπομένων από προϋφιστάμενη γενική συμφωνία.¹⁸ Σύμφωνα με τις αποφάσεις αυτές, είναι και η απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην υπόθεση VW, όπου διαπίστωσε, ότι εγκύκλιοι και άλλες προτροπές συνιστούν συμφωνίες υπό την έννοια αυτή¹⁹.

Η νομολογία των Ευρωπαϊκών Δικαστηρίων εξελίχθηκε πρόσφατα με αποφάσεις τόσο του Π.Ε.Κ.²⁰, όσο και του Δ.Ε.Κ.²¹. Συγκεκριμένα, στην απόφαση VW2 του Π.Ε.Κ., αναφέρεται ότι συμπεριφορά φαινομενικά μονομερής από πλευράς παραγωγού ή εισαγωγέα η οποία υιοθετήθηκε στο πλαίσιο των συμβατικών σχέσεων που διατηρεί με τους μεταπωλητές του δεν μπορεί να θεωρηθεί συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων, αν δεν αποδεικνύεται η κοινή βούληση των μερών ως προς μία πρακτική, ήτοι η ύπαρξη ρητής ή σιωπηρής συναινέσεως εκ μέρους των λοιπών εταίρων.²² Τη θέση αυτή επιβεβαίωσε το Δ.Ε.Κ. στην υπόθεση Bayer/Adalat.²³

Καθοριστικός, άρα, παράγων ως προς την απόδειξη ύπαρξης συμφωνίας μεταξύ ενός εισαγωγέα και των διανομέων του είναι η έκφραση κοινής βούλησης των μερών ως προς την εφαρμογή μίας συγκεκριμένης πράξεως. Η αποδοχή εκ μέρους των διανομέων μπορεί να αποδειχθεί είτε με τρόπο ρητό, για παράδειγμα με έγγραφη αποδοχή της προτροπής του εισαγωγέα, είτε με τρόπο έμμεσο ή σιωπηρό. Ως σιωπηρή αποδοχή θα μπορούσε να θεωρηθεί η εφαρμογή στην πράξη των εγκυκλίων ή η προσπάθεια επίτευξης των προτροπών του εισαγωγέα από τους διανομείς. Επιπλέον, όπως έχει γίνει δεκτό από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα Ευρωπαϊκά Δικαστήρια, στα πλαίσια της ευρύτερης συμβατικής σχέσης, το σύστημα πριμοδότησης που θέτει η εταιρεία στους διανομείς της, θεωρείται ως συμφωνία εφόσον υπάρχουν επαρκή στοιχεία που αποδεικνύουν ότι το σύστημα αυτό όντως έγινε δεκτό και εφαρμόστηκε από τους διανομείς ή ότι η

¹⁸ Βλ. Απόφαση ΔΕΚ, *Bayerische Motorenwerke, AG κατά ALD Auto Leasing D GmbH*, 2, υποθ. C-70/93, Συλλογή 1995, σελ. I-3439, σκέψη 16 και απόφαση ΠΕΚ, *Volkswagen κατά Επιτροπής*, T-62/98, Συλλ. 2000, II, σελ. 2707, σκέψη 236.

¹⁹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, απόφαση από 28.01.1998, *Επίσημη εφημερίδα*, L-124, της 25.04.1998, σκέψη 128.

²⁰ Βλ. αποφάσεις ΠΕΚ, *Volkswagen AG κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής*, υποθ. T 208/01(εφεξής VW2), Συλ. (2003), σελ. II-5141, σκέψεις 30-68 και κυρίως σκέψεις 35-37 και 45-46, και *Bayer AG κατά Επιτροπής*, υποθ. T-41/96 Συλλ (2001) σελ. II- 3383, σκέψεις 66-72 καθώς και σκέψεις 158-171, όπου το Δικαστήριο αναφέρεται σε προηγούμενες σχετικές του ζητήματος αποφάσεις. Βλ και *Daimler Chrysler κατά Επιτροπής*, ο.π. σκέψεις 83-84.

²¹ Βλ απόφαση ΔΕΚ, *P. Bundesverband der Arzneimittel-Importeure EV και Επιτροπή κατά Bayer AG*, υπόθ. C-2 και 3/01, (εφεξής *Bayer/Adalat*) Συλ.(2004), σελ. I-23, σκέψεις 141-145

²² Βλ. ΠΕΚ, VW2, ο.π., σκέψεις 36 και 56-58. Εξάλλου στην ίδια απόφαση αναφέρεται ότι μία σύσταση εντάσσεται σε προϋφιστάμενη σύμβαση, δηλαδή καθίσταται αναπόσπαστο τμήμα της συμβάσεως αυτής, εφόσον ... η σύσταση αυτή επιδιώκει να επηρεάσει τον έμπορο όσον αφορά την εκτέλεση της συμβάσεως, κυρίως όμως εφόσον η σύσταση αυτή γίνει πραγματικά με τον έναν ή άλλο τρόπο, αποδεκτή από τον έμπορο.

²³ Βλ. ΔΕΚ, *Bayer/Adalat*, ο.π., σκέψεις 97, 100, 102 και 141.

συμφωνία περί «πριμ» κατέστη αναπόσπαστο τμήμα της συμβάσεως μεταξύ των μερών.²⁴

31. Από τη διαδικασία προέκυψαν ως προς την ουσιαστική βασιμότητα των καταγγελιών τα ακόλουθα:

32.1. ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΙΜΩΝ

- 32.1.1. α. Η καταγγέλλουσα εξήτησε να γίνει δεκτό **ότι**, αν και η σύμβασή της με την καθής προέβλεπε ότι «ο επίσημος έμπορος υποχρεούται να αγοράζει αυτοκίνητα στις εκάστοτε ισχύουσες τιμές χονδρικής πώλησης, υποχρεούμενος να λαμβάνει υπόψη του τις εκάστοτε προτεινόμενες τιμές λιανικής πώλησης ως προς το ανώτερο όριο», **στην πράξη οι «προτεινόμενες» από την καθής τιμές ήταν υποχρεωτικές για τους διανομείς του δικτύου, δίχως να γίνεται αποδεκτή οιαδήποτε παρέκκλιση.** Σε περίπτωση που ο διανομέας δεν συμμορφωνόταν με την υποχρεωτική τιμή του εκδοθέντος από τη MAVA τιμοκαταλόγου, επέρχονταν για αυτόν δυσμενείς συνέπειες, όπως μείωση έως και μη παροχή της προμήθειάς του, ακόμα και καταγγελία της σύμβασης με την αιτιολογία της παράβασης ουσιώδους όρου της. Επιπλέον, η προμήθεια που καταβαλλόταν από την καθής συνίστατο σε συγκεκριμένο ποσοστό επί της τιμής πώλησεως ενός αυτοκινήτου στην τιμή του τιμοκαταλόγου τον οποίο εκείνη όριζε. Εις επίρρωση των ισχυρισμών της, η καταγγέλλουσα προσκόμισε τις από 17.02.1994²⁵ και 16.03.1999 επιστολές της MAVA προς το δίκτυο διανομών της.

Η καταγγέλλουσα εξήτησε να γίνει δεκτό με βάση αυτά ότι η καταγγελλομένη πρακτική συνιστά καθορισμό τιμών δηλαδή απαγορευόμενο περιοριστικό όρο του ανταγωνισμού. Περαιτέρω, επεκαλέσθη ότι **ως περιοριστικός όρος μπορεί να εκληφθεί και ο καθορισμός ενδεικτικών ανώτατων τιμών πώλησης στην περίπτωση κατά την οποία ο λιανοπωλητής είτε δεσμεύεται, είτε επωφελείται από αυτές, με αποτέλεσμα να καθορίζει τη λιανική τιμή, όχι με βάση το κόστος και τις συνθήκες της αγοράς, αλλά με βάση την υποδεικνυόμενη ανώτατη τιμή και επεκαλέσθη σχετικώς τις αποφάσεις Ε.Α. 4/1983, Ε.Α. 248/95-TOYOTA II, Ε.Α. 91/II/99-FORD.**

²⁴ Βλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, απόφαση *Peugeot*, της 05.10.2005, σκέψεις 95-99. Βλ. Απόφαση ΠΕΚ, *General Motors Nederland BV και Opel Nederland BV κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής*, T-368/00, Συλλ. Νομ. 2003 σελ. II-4491, σκέψεις 97-98

²⁵ Η εν λόγω επιστολή εστάλη προ της εφαρμογής του Κανονισμού 1475/95.

- β. Η καθής αντέταξε προφορικά κατά τη συζήτηση, με το υπ' αρ. 1979/30.05.2003 υπόμνημά της καθώς και με το, κατ' άρθρ. 20 του ως άνω Κανονισμού, κατατεθέν από 25.09.2006 υπόμνημά της όσα προαναφέρονται και, συνοπτικώς και κατά βάση ότι:
- β.α. δεν αποδεικνύεται από την έρευνα και την εν γένει διαδικασία η προσαπτομένη παράβαση και δη ο καθ' οιονδήποτε χρονικό σημείο από του 1996 έως και του 2002 άμεσος ή έμμεσος καθορισμός τιμών μεταπώλησης είτε, δηλαδή, ο συμβατικός είτε ο δια συμφωνιών περί εκπτώσεων ή επιβολής κυρώσεων καθορισμός τιμών εις βάρος του καταναλωτή και τούτο διότι δεν αποδεικνύεται ο σκοπός καθορισμού τιμών, ούτε η πρόσκληση για τέτοιο καθορισμό, αφού οι διανομείς είχαν τη δυνατότητα να διαπραγματεύονται ελευθέρως και να επιτυγχάνουν, δίχως συνέπειες, γι' αυτούς, τιμές κατώτερες των τιμών που η καθής, σε κάθε περίπτωση, επρότεινε δίχως να επιβάλει ως υποχρεωτικές, επικαλείται δε προς τούτο, αποδεικτικώς, σειρά τιμολογίων διανομέων αυτοκινήτων RENAULT από τα οποία δέικνυται κατ' εκείνην τιμή μεταπώλησης χαμηλότερη της εχούσης, κατά περίπτωση, προταθεί,
- β.β. ακόμη και αν ήθελε θεωρηθεί ότι υφίσταται παράβαση, αυτή δεν επέφερε αποτέλεσμα, αφορούσε σε μικρό μέρος της αγοράς (ως κάθετος περιορισμός) και πρέπει να χαρακτηριστεί ελαφρά,
- β.γ. σε κάθε περίπτωση, δεν αποδεικνύεται η επταετής διάρκεια της παράβασης και, εκ τούτου, ο υπολογισμός του επιβλητέου προστίμου είναι εσφαλμένος,
- β.δ. έχουν παραβιασθεί οι αρχές της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, της μη αναδρομικότητας και της αναλογικότητας, η δε δυνατότητα επιβολής προστίμου έχει παραγραφεί άλλως αποδυναμωθεί.

Εν προκειμένω:

- 32.1.2. Η πολιτική τιμών της καθής ελέγχθηκε από την Γ.Δ.Α. της Επιτροπής Ανταγωνισμού σε δύο επίπεδα προκειμένου να διαπιστωθεί τυχόν: (i) επιβολή τιμών στο δίκτυό της σε λιανικές πωλήσεις προς ιδιώτες και (ii) επιβολή τιμών σε σχέση με τις λιανικές πωλήσεις προς εταιρείες (εταιρικές πωλήσεις). Η διάκριση γινόταν και στην από 25.09.1996 σύμβαση, όπου προβλεπόταν ότι οι εταιρικές πωλήσεις διέφεραν από τις λιανικές προς ιδιώτες οι οποίες, και μόνον, ενδιαφέρουν εν προκειμένω.

Ως προς τις λιανικές πωλήσεις προς ιδιώτες, ο διανομέας υπεχρεούτο να ενημερώνει την καθής για τις εφαρμοζόμενες από αυτόν τιμές και εκπτώσεις. Σε περίπτωση που εκρίνετο ότι δεν ανταπεκρίνοντο στους όρους

της αγοράς, η καθής διατηρούσε το δικαίωμα να προτείνει νέες. Πέραν αυτού, η τήρηση της πολιτικής τιμών που καθόριζε η ΜΑΥΑ αποτελούσε βασική προϋπόθεση χορήγησης αφενός του συνόλου του ποιοτικού πριμ κατά το έτος 1998, και, αφετέρου, του πρώτου άξονα του ποιοτικού πριμ κατά την περίοδο 1999 – 2001. Στην από 13.11.1998 επιστολή της προς το δίκτυό της, η καθής ορίζει ως προϋπόθεση χορήγησης ποιοτικού πριμ τον «σεβασμό [της] πολιτικής τιμών». Επιπλέον, ανέφερε ότι, «[η] τήρηση της πολιτικής τιμών, θα ελέγχεται κατά περιόδους, με τη μέθοδο του “κρυφού επισκέπτη”. Συνεργάτες για τους οποίους έχ[ει] αποδείξεις ότι καταστρατηγούν την πολιτική τιμών, δεν θα έχουν πρόσβαση στο ποιοτικό πριμ. Η τήρηση της πολιτικής τιμών ισχύει και για καταχωρήσεις στον τύπο και στα περιοδικά». Συνεπώς, η καθής χρησιμοποιούσε το ποιοτικό πριμ ως κίνητρο για να μην παρεκκλίνουν οι διανομείς της από τις «προτεινόμενες» από αυτήν τιμές.

Από τις επιστολές και εγκυκλίους της καθής προς το δίκτυό της προκύπτει ότι η καθής, σε τακτά χρονικά διαστήματα, απέστειλε στα μέλη του δικτύου της τιμοκαταλόγους αυτοκινήτων, με τους οποίους καθόριζε μία λιανική τιμή για κάθε μοντέλο αυτοκινήτου που διακινούσε, δίχως να καταλείπει περιθώρια στον διανομέα να αποφασίσει ο ίδιος για το ύψος της τελικής τιμής πώλησης του αυτοκινήτου. Τούτο δείχνεται και από τα εξής:

- Πολλοί από τους τιμοκαταλόγους που διεβίβαζε η καθής στα μέλη του δικτύου της δεν έφεραν την ένδειξη «*Προτεινόμενος*». Ενδεικτικά παρατίθενται η από 12.12.1995 επιστολή όπου αναφέρεται: «Σας αποστέλλουμε ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟ για τα Renault Megane...», και η από 26.03.1998 επιστολή, όπου αναφέρεται: «Σας αποστέλλουμε ΝΕΟ ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ (26.03.1998), όπου εμφανίζονται πλεονεκτικότερες τιμές σε σχέση με τον τιμοκατάλογο της 19.03.1998...».
- Στην από 23.11.1995 επιστολή της προς το δίκτυο της, η καθής αναφέρει ότι «για το Clio Clima 1,2/5p και μόνο, θα υπάρχει μείωση 150.000 δρχ. και έτσι η τιμή του διαμορφώνεται σε 3.700.000 δρχ.... Η ισχύς αυτής της ειδικής τιμής είναι άμεση... [ενώ] έγκαιρα θα ειδοποιηθείτε για το πέρας της προσφοράς».
- Στον συγκεκριμένο τύπο οχήματος αναφέρεται η καθής και στην από 16.03.1999 επιστολή της, στην οποία, παρότι επισυνάπτει τιμοκατάλογο με την ένδειξη «*προτεινόμενος*», αναφέρει πως «οι εκδόσεις του νέου CLIO II πωλούνται σύμφωνα με τον εσώκλειστο τιμοκατάλογο». Σε παράρτημα της αυτής επιστολής (με την ένδειξη «ΠΡΟΣΟΧΗ») η καθής αναφέρει ότι «για τα υπάρχοντα αυτοκίνητα των ανωτέρω εκδόσεων (που

δεν φέρουν P/Φ) διαμορφώνουμε τις κάτωθι τιμές: ... [αναφέρονται τιμές για τις διάφορες εκδόσεις του μοντέλου]».

- Επίσης, στην από 09.08.2002 επιστολή της, η MAVA αναφέρει ότι: «*To Clio Extreme θα διατίθεται παράλληλα με το Clio 1,2 lt. & 1,4 lt Dynamique,... διαμορφώνοντας την τιμή του ως ακολούθως: ...[αναφέρονται τιμές για τις διάφορες εκδόσεις του μοντέλου]*».
- Στην από 03.09.2002 επιστολή της, η καθής αναφέρει ότι: «*Θα ήθελα να σας ενημερώσω ότι λιανική τιμή της έκδοσης Clio 1,2 lt. 16V/76 HP AUTHENTIC που αναφέρεται στον τιμοκατάλογο με ημερ. 31.08.2002 είναι ειδική τιμή και δεν έχει περιθώρια έκπτωσης*».
- Για τον συγκεκριμένο τύπο οχήματος, στην από 02.09.2002 επιστολή της, η MAVA αναφέρει ότι «*Σε συνέχεια επιστολής μας με ημερομ. 30.08.2002 σχετικά με τη νέα γκάμα Clio, θα θέλαμε να διευκρινίσουμε τα κάτωθι για τις εκδόσεις: Clio 1,2 lt. 16V/76 HP AUTHENTIC € 10.300 - Clio 1,2 lt. 16V/76 HP με RadioCD και VF € 10.680...*».

Το ότι η καθής προέβαινε σε επιβολή λιανικών τιμών για μοντέλα αυτοκινήτων καθορίζοντας παράλληλα και το εμπορικό κέρδος του διανομέα – μέλους του δικτύου της αποδεικνύεται και από το προαναφερθέν από 01.04.2001 Παράρτημα – Προσθήκη της Σύμβασης, καθώς και από τα εξής ενδεικτικά αναφερόμενα έγγραφα:

- Στην από 21.07.1999 επιστολή της η καθής αναφέρει ότι: «*Με την επιστολή αυτή, θέλουμε να σας ενημερώσουμε, ότι η εταιρεία μας για να “απαντήσει” στον ανταγωνισμό της κατηγορίας “Μικρά αυτοκίνητα”, αποφάσισε να διαμορφώσει τις παρακάτω τιμές για το RENAULT TWINGO 2: ...[αναφέρονται τιμές για τις διάφορες εκδόσεις του μοντέλου]... Βεβαίως, οι παραπάνω τιμές, διαμορφώθηκαν χάρη στην απόφαση του Δ.Σ. της MAVA, να ζημιώνει από την πώληση των TWINGO. Σ’ αυτήν την δύσκολη απόφαση ζητάμε τη δική σας οικονομική συμβολή ως παρακάτω: Διαμορφώνεται το εμπορικό σας κέρδος στις 100.000 δρχ. (εκτός του TWINGO INITIALE που θα είναι 200.000 δρχ.) και δεν θα σας καταβληθούν τα πριμ για τα TWINGO που θα πουληθούν στο β’ εξάμηνο*».
- Στην από 29.07.1999 επιστολή της αναφέρει: «*... για τα έξι αυτοκίνητα RENAULT MEGANE 5/π 1,6 lt. /90 DIN (μοντέλο 98) και τα τρία αυτοκίνητα RENAULT MEGANE CLASSIC 1,6 lt. /90 DIN, οι τιμές είναι αντίστοιχα 4.850.000 δρχ. και 4.950.000 δρχ., ανεξάρτητα από τον εξοπλισμό που διαθέτουν. Το εμπορικό σας κέρδος παραμένει στα επίπεδα που αναφέρει η κατάσταση stock...*».
- Στην από 23.11.1999 επιστολή της αναφέρει ότι: «*Με την επιστολή αυτή θέλουμε να σας ενημερώσουμε ότι λόγω εργοστασιακής αύξησης, η τιμή*

του RENAULT SAFRANE 2,0 LT διαμορφώνεται στις 12.800.000 δρχ., το δε εμπορικό σας κέρδος στις 512.000 δρχ.».

- Στην από 16.12.2003 επιστολή της αναφέρει ότι: «θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε ότι η λιανική τιμή πώλησης των THALIA παραμένει στα γνωστά επίπεδα, δηλ.: RENAULT THALIA 1,4 lt 8V 75 HP 11.890,00 € 710,00 € Εμπορικό κέρδος - RENAULT THALIA 1,4 lt 16 V 100 HP 12.750,00 € 765,00 € Εμπορικό κέρδος...».

32.1.3. Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η καθής επέβαλε συγκεκριμένη πολιτική τιμών λιανικής στο δίκτυο των εμπορικών συνεργατών – διανομέων της, όσον αφορά τις μεταπωλήσεις αυτοκινήτων που διενεργούσαν για λογαριασμό τους, ως ανεξάρτητες επιχειρήσεις – διανομείς. Αυτό το επέτύγχανε:

(α) με τον καθορισμό (α1) λιανικής τιμής (όχι προτεινόμενης) σε σχετικές εγκυκλίους της, που αφορούσε συγκεκριμένα μοντέλα αυτοκινήτων και (α2) συγκεκριμένου εμπορικού κέρδους για κάθε μοντέλο αυτοκινήτου, που αντιστοιχούσε σε τιμοκατάλογο λιανικών τιμών που εξέδιδε, και

(β) με την υιοθέτηση του «σεβασμού» της πολιτικής τιμών που υπεδείκνυε, ως απαραίτητης προϋπόθεσης για την παροχή πριμ προς τον διανομέα.

32.1.4. Το ως άνω συμπέρασμα προσεπιβεβαιούται από το ότι, όπως προέκυψε με σαφήνεια, για τις εκπτώσεις και λοιπές παροχές στις λιανικές πωλήσεις, που πραγματοποιούσαν οι διανομείς του δικτύου για λογαριασμό τους, ο διανομέας υπεχρεούτο να ενημερώνει ανελλιπώς την καθής για τις εφαρμοζόμενες από αυτόν τιμές και εκπτώσεις, τούτο δε είχε το χαρακτήρα πρότασης για έγκριση, ανεξάρτητα από την υποχρέωση του διανομέα να ενημερώνει την καθής

σχετικά με το ύψος των κατ' έτος πωλήσεων. Η καθής διατηρούσε πάντοτε το δικαίωμα να κρίνει εκείνη ότι οι τιμές και εκπτώσεις δεν ανταποκρίνονται στις συνθήκες της αγοράς και να αναπέμψει την πρόταση στον διανομέα ο οποίος δεν είχε άλλη επιλογή από το να αναπροσαρμόσει την πρότασή του.

Πέραν αυτού, η καθής είχε διευκρινίσει προς το δίκτυό της (βλπ. τις προαναφερθείσες από 13.11.1998, 14.01.1998 και 21.05.1998 επιστολές της) ότι ο «σεβασμός» στην υποδεικνυόμενη από αυτή πολιτική τιμών αποτελεί προϋπόθεση χορήγησης του ποιοτικού πριμ. Περαιτέρω, στην από 16.12.1997 επιστολή της, στην οποία η καθής όριζε την πολιτική τιμών της, τόνιζε επίσης ότι: «προϋπόθεση για την καταβολή του πριμ επίτευξης στόχου, είναι η αποδοχή εκ μέρους όλων σας [ενν. των διανομέων] της πολιτικής τιμών της MAVA A.E. δηλ. όχι εκπτώσεις, παροχές κάθε είδους, διαφημιστικά τρυκ κλπ.», χρησιμοποιώντας το ποιοτικό πριμ στην περίπτωση

αυτή ως αντι-κίνητρο, ούτως ώστε οι διανομείς να μην προβαίνουν σε πρόσθετες παροχές.

Η επιστολή της καθής, της 19.06.1996, προς το δίκτυο επίσημων εμπόρων – διανομέων της, αναφέρει μεταξύ άλλων τα εξής: «Το τελευταίο διάστημα έχει παρατηρηθεί κυρίως στο Δίκτυο των Αθηνών και της Θεσ/νίκης το φαινόμενο μιας έντονης και χωρίς όρια πολιτικής προσφορών και εκπτώσεων στις πωλήσεις καινούργιων αυτοκινήτων, την οποία μοιραία ακολουθούν και οι υπόλοιποι Επίσημοι Έμποροι RENAULT. Τα αποτελέσματα αυτού του φαινομένου είναι κυρίως τα εξής:

- Σύγχυση στους καταναλωτές και αμφισβήτηση του κύρους των εμπόρων.
- Δημιουργία πολύ κακής εικόνας, τόσο για τη μάρκα RENAULT, όσο και για τα προϊόντα της.
- Δημιουργία προβλημάτων (εμπορικά, οικονομικά κ.λ.π.) στις επιχειρήσεις του Δικτύου των εμπόρων RENAULT
- Αύξηση του “εσωτερικού” και όχι του “εξωτερικού” ανταγωνισμού, όπως θα έπρεπε κανονικά να συμβαίνει. Οι κοινές μας ανησυχίες και επισημάνσεις φανερώνουν την αναγκαιότητα λήψης μέτρων κοινά αποδεκτών από όλους μας προκειμένου να σταματήσει αυτή η κατάσταση.

Έτσι λοιπόν, έπειτα από πολύ σκέψη, θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε για την εμπορική πολιτική που πρέπει άμεσα να εφαρμοστεί σε όλο το Δίκτυο των Επίσημων Εμπόρων RENAULT, όπου μέχρι τέλους 1996 είναι η εξής:

- Η μοναδική προσφορά προς τους πελάτες σας (όχι βεβαίως υποχρεωτική), μπορεί να είναι η παροχή δωρεάν service (ανταλλακτικά και εργασία) για ένα χρόνο.
- Η προσφορά αυτή δεν μπορεί να υποκατασταθεί από καμία άλλη έστω και οικονομικά ισοδύναμη. Στην παροχή αυτή καταλήξαμε κυρίως γιατί αποτελεί επένδυση στην διατήρηση της σχέσης εμπόρου – πελάτη – συνεργείου γεγονός που θεωρούμε πολύ σημαντικό.

Συμφωνήσαμε εξ άλλου ότι, η κατεύθυνση που πρέπει να ακολουθήσουμε για το 1997 είναι η πλήρης απαγόρευση των παροχών. Αυτό λοιπόν θα πράξουμε σε μια δεύτερη φάση προς αποφυγή του “σοκ” των πελατών, που όντως είναι συνηθισμένοι σε παροχές.

Η MAVA με σκοπό να προστατεύσει την ανωτέρω εμπορική πολιτική, θα καταφύγει (ελπίζουμε να μην αναγκαστεί ποτέ να το κάνει) σε μέτρα για όποιον την καταστρατηγήσει, που σταδιακά σε περίπτωση επανάληψης έχουν ως εξής:

1. Σε πρώτη παραβίαση: αφαίρεση ποσού ίσου με το 100% του κέρδους του αυτοκινήτου στο οποίο διαπιστώθηκε παράβαση.
2. Σε δεύτερη παραβίαση: αφαίρεση του συνολικού πριμ στόχου της χρονιάς.

3. Σε τρίτη παραβίαση: διακοπή συνεργασίας.

Σημειωτέον ότι, προγραμματίζεται άμεσα Σεμινάριο Επιμόρφωσης Πωλητών (στο οποίο θα ήταν σκόπιμη και η παρουσία εμπόρων που το επιθυμούν), ώστε η πολιτική να περάσει προς τα έξω κατά τον πλέον σοβαρό τρόπο. Η επιτυχία όλων μας σ' αυτόν τον τομέα θα περιβάλλει με κύρος και σεβασμό τις επιχειρήσεις σας και τη μάρκα».

Σε συνέχεια της ανωτέρω επιστολής, η καθής απέστειλε στις 01.07.1997 νεότερη επιστολή προς την ΨΙΨΙΚΑΣ, με αφορμή επιστολή που δέχθηκε από την πελάτισσα της τελευταίας Κα [...], στην οποία αναφέρει: «...Επιπλέον δώρα ή προσφορές δεν θα πρέπει να παρέχονται προς τους πελάτες μιας και αυτή είναι η πολιτική της εταιρείας μας».

- 32.1.5. Με την από 20.06.2001 επιστολή της προς το δίκτυο διανομέων της, στην οποία η MAVA επεσύναψε έγγραφο με τίτλο «Παράρτημα – Προσθήκη του από 25.09.1996 συμφωνητικού συνεργασίας» ανέφερε επίσης προς τους διανομείς της τα εξής: «Επισυνάπτουμε Παράρτημα – Προσθήκη του από 25.09.1996 συμφωνητικού συνεργασίας που καθορίζει τους ειδικούς όρους συνεργασίας (εμπορικό κέρδος, πριμ, διαφήμιση, κ.τ.λ.) μεταξύ Επίσημου Εμπόρου και MAVA. Σε αντίθεση με το συμφωνητικό συνεργασίας που καθορίζει το γενικό πλαίσιο της συνεργασίας, το Παράρτημα – Προσθήκη θα αντικαθίσταται από άλλο που θα περιέχει τους τροποποιημένους και μόνον όρους του παρόντος κάθε φορά που θα υπάρχει μεταβολή. Παρακαλούμε υπογράψτε και τα δύο αντίγραφα και να μας επιστρέψετε το ένα από αυτά».

Το Παράρτημα – Προσθήκη, το οποίο είναι προχρονολογημένο (ήτοι αναφέρει ως ημερομηνία της προσθήκης – συμφωνίας την 01.04.2001), περιέχει τους εξής όρους:

«Άρθρο 1 Στόχοι Πωλήσεων»

Σύμφωνα με όσα ορίζονται στην από 25.09.1996 μεταξύ των συμβαλλομένων στο παρόν μερών σύμβαση εμπορικής και τεχνικής συνεργασίας η επίτευξη των από κοινού συμφωνημένων στόχων πωλήσεων για το έτος 2001 προσδιορίζεται βάσει του πίνακα προγράμματος δραστηριότητας του έτους 2001 που καταρτίζεται και υπογράφεται και από τα δύο μέρη και ορίζεται ως προσθήκη 1 που αντικαθιστά στο κατ' έτος επισυναπτόμενο στην παρούσα έγγραφο προσθήκης.

Άρθρο 2 Προσδιορισμός εμπορικού κέρδους συνεργάτη

Η αφετέρου συμβαλλόμενη (ενν. ο διανομέας) σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στην από 25.09.1996 Σύμβαση δικαιούται εμπορικό κέρδος που

προσδιορίζεται ανάλογα με τον τύπο και την έκδοση του αυτοκινήτου. Το ποσό αυτό προσαυξάνεται με το ποσό του [Φ.Π.Α. και άλλων φόρων]. Ειδικότερα το ποσό του εμπορικού κέρδους της αφετέρου συμβαλλόμενης για τις πωλήσεις ανά αυτοκίνητο προσδιορίζεται με τον επισυναπτόμενο πίνακα 1 της αφενός συμβαλλόμενης [ενν. ΜΑΒΑ] που απευθύνεται σε όλους τους συνεργάτες και καθορίζει το εμπορικό κέρδος των συνεργατών ανά τύπο και έκδοση αυτοκινήτου. [επισυνάπτεται πίνακας με συγκεκριμένα μοντέλα αυτοκινήτων και το ακριβές ποσό του εμπορικού κέρδους του διανομέα ανά μοντέλο αυτοκινήτου] Για οποιαδήποτε ή οποιεσδήποτε μεταβολές επέλθουν επί του ποσού του εμπορικού κέρδους θα αποστέλλεται άμεσα νέο προσάρτημα που θα αναφέρεται στους τροποποιημένους όρους μόνον.

Άρθρο 3 Επιπρόσθετο εμπορικό κέρδος

[...]

Τέλος, η [διανομέας] δικαιούται επιπρόσθετου εμπορικού κέρδους εάν πραγματοποιήσει συγκεκριμένο ποσοστό επί του όγκου των πωλήσεων της μέσω των εκάστοτε χρηματοδοτικών προγραμμάτων της [ΜΑΒΑ]. Για το έτος 2001 το επιπρόσθετο εμπορικό κέρδος ανέρχεται σε ποσοστό 10% επί του εμπορικού κέρδους, το δε ποσοστό των χρηματοδοτήσεων που θα πραγματοποιήσει η [διανομέας] θα πρέπει να ανέρχεται τουλάχιστον σε ποσοστό 40% επί του συνολικού όγκου πωλήσεων καινούργιων αυτοκινήτων.

[...]

Άρθρο 4. Τιμολόγηση ανταλλακτικών στα πλαίσια της εγγυήσεως...[...]

Άρθρο 5. Συμμετοχή σε δαπάνες διαφήμισης και προώθησης

[...]

Άρθρο 6 Συμμετοχή σε λοιπές δαπάνες

[...]

Η παρούσα θα αντικατασταθεί, στην λήξη της περιόδου στην οποία αναφέρεται με μία νέα προσθήκη που θα δεσμεύει για την επόμενη περίοδο.»

- 32.1.6. Προκύπτει επίσης ότι η ΜΑΒΑ απαγόρευε ρητά οποιαδήποτε προσφορά (συμπεριλαμβανομένων και των εκπτώσεων) έως το τέλος του έτους (1996) ενώ, επί πλέον, είχε απειλήσει ευθέως τους διανομείς ότι αν προέβαιναν σε τέτοιου είδους προσφορές θα μπορούσε ακόμη και να διακόψει τη συνεργασία μαζί τους. Προκύπτει συνεπώς ότι κατά τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο η ΜΑΒΑ ασκούσε ασφυκτική πίεση στους διανομείς της σχετικά με την εφαρμογή των τιμών που εκείνη καθόριζε.

Η καταγγελλομένη στο από αρ. πρωτ. 1979/30.05.2003 υπόμνημά της, δέχεται ότι το περιεχόμενο της επιστολής αυτής ήταν αποτέλεσμα «...εξαντλητικών διαβουλεύσεων τόσο με τους Εμπόρους της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης... όσο και με του Εμπόρους της Περιφέρειας». Επίσης, η MAVA αποδέχεται, ότι στην περίπτωση αυτή, η επιστολή «...έγινε ευμενώς δεκτή από όλους τους αποδέκτες και κανένας Έμπορος δεν διαμαρτυρήθηκε...». Προκύπτει κατ' ακολουθίαν ότι τουλάχιστον για το διάστημα από τον Ιούνιο του 1996 έως το τέλος του έτους, για περίοδο δηλαδή επτά μηνών, υπήρξε συμφωνία μεταξύ της MAVA και των διανομέων της, σύμφωνα με την οποία οι διανομείς δεν θα παρείχαν εκπτώσεις στους τελικούς καταναλωτές. Τούτο δεικνύει ότι στο χρονικό διάστημα αυτό, υπήρξε συμφωνία για έμμεσο καθορισμό των τιμών πώλησης των αυτοκινήτων Renault στην Ελληνική Επικράτεια και, συνεπώς, παράβαση του άρθρου 1 παράγραφος 1 του Ν. 703/1977.

Περαιτέρω, για το χρονικό διάστημα μεταξύ τουλάχιστον των ετών 1994 έως 2002, η MAVA απαιτούσε τη συμμόρφωση του δικτύου διανομέων της στις τιμές που εκείνη καθόριζε, τόσο για την πώληση συγκεκριμένων «μοντέλων», όσο και ολόκληρης σειράς αυτοκινήτων. Στις επιστολές της προς τους διανομείς οι οποίες προαναφέρονται δεν αναφέρεται ο όρος «προτεινόμενες», γεγονός που ενισχύει την κρίση ότι η MAVA ασκούσε έντονη πίεση στους διανομείς της για το σεβασμό των τιμών που εκείνη καθόριζε. Παράλληλα, η MAVA ήλεγχε την εφαρμογή των εν λόγω τιμών με τη μέθοδο του «κρυφού επισκέπτη» ο οποίος ασφαλώς δεν περιοριζόταν μόνο στον έλεγχο της συμμόρφωσης των διανομέων στους όρους αξιοπρεπούς κατά την κρίση της καθής, εμφάνισης της επιχείρησης κ.α..

Περαιτέρω, με την εφαρμογή του συστήματος ποιοτικού πριμ που παρείχε η MAVA στους διανομείς της, το οποίο αποτελέσε ουσιαστικά τμήμα της συμβατικής σχέσης των μερών, τα μέρη συμφώνησαν κατά την περίοδο από το 1998 έως και το 2001, να πωλούν αυτοκίνητα RENAULT σε συγκεκριμένες τιμές τις οποίες η καθής γνωστοποιούσε με εγκυκλίους στους διανομείς της.

Συγκεκριμένα, όπως ήδη έχει μνημονευθεί, το 1998 η MAVA αποφάσισε να εφαρμόσει σύστημα απόδοσης ποιοτικού πριμ και την απόφασή της αυτή τη γνωστοποίησε στους διανομείς με την από 14.01.1998 επιστολή της. **Μεταξύ των προϋποθέσεων που έθεσε στους διανομείς της προκειμένου εκείνοι να εξασφαλίσουν το επιπρόσθετο κέρδος, ήταν και ο σεβασμός στην πολιτική τιμών.**

Με την αποστολή της εν λόγω επιστολής και τη γνωστοποίηση του συστήματος πριμοδότησης, η MAVA προδήλως εκφράζει τη βούλησή της να προβεί σε συμφωνία, μεταξύ άλλων, με τους διανομείς ως προς την

μεταπώληση καινούργιων αυτοκινήτων σε τιμές που εκείνη όριζε. Κατά το διάστημα που ακολούθησε τη θέσπιση του «ποιοτικού πριμ», η MAVA απέστειλε μεγάλο αριθμό εγκυκλίων με τις οποίες ανεκοίνωνε την πολιτική της επί των τιμών, θέτοντας συγκεκριμένες τιμές μεταπώλησης στους διανομείς.

Ένα επιπλέον στοιχείο στο οποίο θεμελιώνεται η συνδρομή των προϋποθέσεων που γίνονται δεκτές από τα Ευρωπαϊκά Δικαστήρια και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με την απόδειξη συμφωνίας μεταξύ των μερών, είναι η έκφραση της κοινής βούλησης των διανομέων και της MAVA ως προς την υιοθέτηση και εφαρμογή του ποιοτικού πριμ με την εφαρμογή από τους διανομείς των προϋποθέσεων επίτευξης του ποιοτικού πριμ όπερ καταδεικνύει τη συμφωνία τους, μεταξύ άλλων, με τη MAVA, να πωλούν αυτοκίνητα σε τιμές που εκείνη όριζε.

Τη συναίνεση των διανομέων σε σχέση με το ποιοτικό πριμ, προϋπόθεση απόδοσης του οποίου ήταν ο σεβασμός στην πολιτική τιμών της MAVA, επιβεβαίωσε, πλην άλλων, και ο κατά καιρούς εμφανιζόμενος ως νόμιμος εκπρόσωπός της και Εμπορικός Διευθυντής της καθής, κύριος [...] (βλπ. και τα Πρακτικά της Συνεδριάσεως).

Επιπλέον, **συνολικά 51 από τις 67** ανεξάρτητες εταιρίες – διανομείς της MAVA, ήτοι ποσοστό **76%**, επέτυχαν το ποιοτικό πριμ **τουλάχιστον μία φορά κατά την τετραετία 1998 – 2001**.

Πράγματι, το σύνολο σχεδόν των διανομέων της καθής κατέβαλε συνεχείς προσπάθειες επίτευξης των προϋποθέσεων που έθετε η MAVA, κάτι που αποδεικνύεται από το ότι πλέον των τριών τετάρτων του συνόλου των ανεξάρτητων διανομέων της έλαβε το ποιοτικό πριμ τουλάχιστον μία φορά. Τούτο, το αποδέχεται και η ίδια η καθής, η οποία στο με αρ. πρωτ. 3679/22.06.2006 υπόμνημά της, το οποίο υπογράφει ο Διευθυντής Δικτύου, κος [...], αναφέρει, στα πλαίσια παροχής διευκρινίσεων σχετικά με το ποιοτικό πριμ, ότι αφενός, **μόνο κάποιοι** από τους διανομείς αποφάσισαν να μην εφαρμόσουν το ποιοτικό πριμ, ενώ «[Σ]υγκεκριμένες περιπτώσεις μεταξύ των επισήμων μας εμπόρων είναι και αυτοί που υπέβαλαν καταγγελίες στην Επιτροπή σας. Πρόκειται περί πασίγνωστων περιπτώσεων που δρούσαν **χωρίς νομοτέλειες, χωρίς τήρηση τιμολογιακής πολιτικής...**».

Η, επιτυχημένη, εφαρμογή του συστήματος ποιοτικού πριμ, επιβεβαιώνεται και από το ότι το έτος 2001 ενετάχθη και επισήμως πλέον ως όρος στη σύμβαση μεταξύ της MAVA και των διανομέων. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 3 του Παραρτήματος-Προσθήκης το οποίο συνομολόγησε η MAVA με τους διανομείς της, «...για το έτος 2001 η αφετέρου συμβαλλομένη δικαιούται επιπροσθέτου εμπορικού κέρδους που θα ανέρχεται σε ποσοστό 15% επί του ετησίως προσδιορισθέντος εμπορικού κέρδους σε περίπτωση που

αξιολογηθεί συγκριτικά με το σύνολο των συνεργατών της αφενός συμβαλλομένης ότι πληροί τις προϋποθέσεις εμφάνισης του καταστήματός της, τεχνογνωσίας και τεχνολογικής υποδομής καθώς και εξυπηρέτησης των πελατών της μάρκας. Τέλος η αφετέρου συμβαλλόμενη δικαιούται επιπρόσθετου εμπορικού κέρδους εάν πραγματοποιήσει συγκεκριμένο ποσοστό επί του όγκου των πωλήσεων της μέσω των εκάστοτε χρηματοδοτικών προγραμμάτων της αφενός συμβαλλομένης. Για το έτος 2001 το επιπρόσθετο εμπορικό κέρδος ανέρχεται σε ποσοστό 10% επί του εμπορικού κέρδους, το δε ποσοστό των χρηματοδοτήσεων που θα πραγματοποιήσει η αφετέρου συμβαλλόμενη θα πρέπει να ανέρχεται τουλάχιστον σε ποσοστό 40% επί του συνολικού όγκου πωλήσεων καινούργιων αυτοκινήτων».

Το σύστημα αυτό καθορισμού επιπρόσθετου εμπορικού κέρδους, που περιγράφεται στο παράρτημα – προσθήκη της συμβάσεως, είναι το ποιοτικό πριμ, με τη μορφή που η MAVA το εφήρμοζε από το 1999. Ο σεβασμός της πολιτικής τιμών απουσιάζει από την περιγραφή των προϋποθέσεων του επιπρόσθετου εμπορικού κέρδους. Παρά ταύτα, η MAVA συνέχιζε να συμπεριλαμβάνει στην πράξη το σεβασμό στην πολιτική τιμών στον πρώτο άξονα απόδοσης επιπρόσθετου εμπορικού κέρδους, ύψους 15%. Αυτό φαίνεται στην από 15.12.2000 επιστολή της προς τους διανομείς της, με την οποία τους γνωστοποίησε το ποιοτικό πριμ για το έτος 2001. Στους όρους απόδοσης του πριμ περιλαμβάνονται όλοι οι όροι που τέθηκαν στο παράρτημα της συμβάσεως, με την προσθήκη του σεβασμού στην πολιτική τιμών.

Με την υπογραφή συνεπώς του παραρτήματος της συμβάσεως, η συμφωνία που ίσχυε *de facto* μεταξύ της MAVA και των διανομέων ως προς τους όρους του ποιοτικού πριμ, έλαβε και επίσημη πλέον μορφή.

Συνεπώς πρόκειται συμφωνία της καταγγελλομένης με τους διανομείς της να πωλούν οι τελευταίοι καινούργια αυτοκίνητα σε τιμές που η πρώτη καθόριζε και η συμφωνία αυτή, ως περιοριστική του ανταγωνισμού, αποτελεί παράβαση του άρθρου 1 παράγραφος 1 του Ν. 703/1977 διότι η καθ' ής, συνοπτικώς:

- 32.1.7. (α) Δεν επέτρεπε στα μέλη του δικτύου της την παροχή εκπτώσεων ή παροχών μη ελεγχόμενων από εκείνην στους πελάτες τους.
- Σε περίπτωση παράβασης της απαγόρευσης αυτής απειλούσε ποινές οι οποίες ήταν δυνατόν να φθάνουν έως και τη διακοπή της συνεργασίας.
- (β) Επέβαλλε συγκεκριμένη πολιτική εκπτώσεων και παροχών στο δίκτυο των εμπορικών συνεργατών – διανομέων της, για τις μεταπωλήσεις αυτοκινήτων που διενεργούσαν για λογαριασμό τους. Ειδικότερα, η πρακτική αυτή επιτυγχανόταν:

- § Με τον καθορισμό παροχών και εκπώσεων ελεγχόμενων από την καθής και την απαγόρευση αυτενέργειας του διανομέα,
- § Με τον έλεγχο της συμμόρφωσης του διανομέα στην πολιτική τιμών και της εξάρτησης της παροχής του πριμ από τον σεβασμό που ο διανομέας θα επεδείκνυε στην πολιτική αυτή.

32.2. ΕΠΙΒΟΛΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΙΣΤΟΥΜΕΝΟΥ ΤΙΜΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΕΤΑΙΡΙΑ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΤΗΣ ΜΑΒΑ

32.2.1. Κατά την καταγγέλλουσα, βάσει των «Όρων Καλής Συνεργασίας και Διαφάνειας», που αποτελούσαν συνέχεια της από 25.09.1996 Σύμβασης και αποστέλλονταν σε κάθε διανομέα μαζί με το *Πρόγραμμα Δραστηριότητας*, η καθής επέβαλε να γίνεται η χρηματοδότηση των λιανικών πωλήσεων των διανομέων μέσω συγκεκριμένης εταιρείας συμφερόντων της, την εταιρεία με την επωνυμία FIREN (από τα αρχικά των γαλλικών λέξεων FINANCEMENT RENAULT).

Ενδεικτικό της σημασίας που έδιδε η καθής στο θέμα αυτό είναι το ότι χορηγούσε ποιοτικό πριμ στους διανομείς της στην περίπτωση που θα πετύγχαναν ελάχιστο ποσό χρηματοδότησης 40% του όγκου των πωλήσεών τους μέσω FIREN, ενώ η μη συμμόρφωση με τους συγκεκριμένους όρους ήταν δυνατόν να οδηγήσει στην καταγγελία της σύμβασης από τη ΜΑΒΑ.

32.2.2. Η καταγγελλομένη συνομολογεί το γεγονός ότι η χρηματοδότηση μέσω FIREN αποτελούσε μια από τις προϋποθέσεις επίτευξης του ποιοτικού πριμ, αλλ' αντιτείνει ότι τούτο όχι μόνο δεν αποδεικνύει την καταγγελλομένη μονομερή επιβολή του, αλλά, αντίθετα, ενισχύει τον προαιρετικό χαρακτήρα της διότι:

- Για την επίτευξη του ποιοτικού πριμ, απαιτείτο να χρηματοδοτείται μέσω της FIREN μόνο το 40% των πωλήσεων, ενώ αν υπήρχε επιβολή χρηματοδότησης από την FIREN, η προϋπόθεση αυτή θα μπορούσε να ανέρχεται στο 80% - 100% της χρηματοδότησης.
- Η προϋπόθεση χρηματοδότησης από τη FIREN υπαγόταν αυτοτελώς στον 2^ο άξονα και συνδεόταν με το μικρότερο ποσοστό του ποιοτικού πριμ (10% του εμπορικού κέρδους), έναντι των προϋποθέσεων του 1^{ου} άξονα, με την εκπλήρωση των οποίων επιτυγχάνετο ποιοτικό πριμ 15% επί του εμπορικού κέρδους.

Επίσης, κατά την καταγγελλομένη, η καταγγέλλουσα χρηματοδοτούσε τις επί πιστώσει πωλήσεις της κατά κανόνα από διάφορους άλλους χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς και κατ' εξαίρεση μόνο μέσω της FIREN. Παρότι δε η καταγγέλλουσα είχε ογκώδη οικονομική οφειλή προς τη ΜΑΒΑ, η ΜΑΒΑ δεν ενέμεινε στη χρήση της FIREN ως μοχλού πίεσης για την ασφαλή χρηματοδότηση των πωλήσεων.

32.2.3. Είναι βεβαίως αληθές ότι η από 25.09.1996 σύμβαση δεν ρυθμίζει τα της χρηματοδότησης των λιανικών πωλήσεων των διανομέων.

Ωστόσο, στους «Όρους Καλής Συνεργασίας και Διαφάνειας», που συνόδευαν τα ετήσια Προγράμματα Δραστηριότητας που απέστειλε η καθής στους διανομείς της, προεβλέπετο: «...7. Χρηματοδότηση των λιανικών πωλήσεων μέσω FIREN, ώστε να διασφαλίζονται η ανταγωνιστικότητα και η διαφάνεια...».

Με το από 14.01.1998 έγγραφό της προς το δίκτυο, η MAVA γνωστοποίησε την απόφαση της «να λανσάρει από 01.01.1998 το ποιοτικό πριμ». Στον διανομέα που πληρούσε το σύνολο των προϋποθέσεων που η ίδια έθετε – μία εκ των οποίων ήταν και η χρηματοδότηση των πωλήσεών του από τη FIREN – καταβαλόταν ως πριμ, στο τέλος του έτους, το 25% του εμπορικού κέρδους που είχε επιτύχει εντός της ίδιας χρονιάς. Στις «Προϋποθέσεις δια την Λήψη Ποιοτικού Πριμ», που κοινοποίησε η καθής στα μέλη του δικτύου της, αναφερόταν ότι ήταν «απαραίτητη η χρησιμοποίηση των προωθητικών προγραμμάτων της σε ποσοστό τουλάχιστον 50% των πωλήσεών σας, αφού είναι γνωστό ότι το 70% των πωλήσεων που γίνονται στην Ελλάδα, περιέχουν κάποιο οικονομικό διακανονισμό». Στην περίπτωση κατά την οποία ο διανομέας δεν επετύγχανε τη χρηματοδότηση του 50% (τουλάχιστον) των συνολικών πωλήσεών του μέσω FIREN, δεν λάμβανε ως πριμ το 25% του εμπορικού κέρδους του τρέχοντος έτους.

Στην από 21.05.1998 επιστολή της προς την ΨΙΨΙΚΑΣ, η καθής ανέφερε: «Μετά την παρέλευση του Α' τετραμήνου του '98 και παρά τις επανειλημμένες επισημάνσεις των επιθεωρητών της MAVA η εταιρεία σας: α ... β) Δεν χρησιμοποιεί τα προωθητικά προγράμματα της FIREN σε ποσοστό 50% των πωλήσεών της. Ως εκ τούτου όχι μόνο δεν δικαιούσθε «ΠΟΙΟΤΙΚΟ ΠΡΙΜ», αλλά κυρίως μας προβληματίζει το γεγονός ότι δεν μπορούμε μέσω της εταιρείας σας να προσφέρουμε στην πελατεία τις ανωτέρω αναβαθμισμένες υπηρεσίες με στόχο την διαφάνεια και την ομοιογένεια, ... για την περαιτέρω ενίσχυση της εικόνας της μάρκας».

Επίσης, στην από 13.11.1998 επιστολή προς τα μέλη του δικτύου της, η καθής μετέβαλε τις προϋποθέσεις για τη λήψη του ποιοτικού πριμ, προσδιορίζοντας τους δύο άξονες, αναφέροντας ότι το ποιοτικό πριμ «[θ]α ισχύσει για το 1999 το 25% επί του εμπορικού κέρδους, αλλά θα κινηθεί σε 2 άξονες: ... Ο 2^{ος} άξονας περιλαμβάνει ως προϋποθέσεις: - ελάχιστο ποσοστό χρηματοδότησης μέσω FIREN το 40% του όγκου των πωλήσεων, – σήμανση και προσπέκτους FIREN στις εκθέσεις σας, και εφόσον οι ανωτέρω προϋποθέσεις του 2^{ου} άξονα υπάρχουν θα σας καταβάλλεται ΠΡΙΜ 10% επί του εμπορικού κέρδους».

Ο 2^{ος} άξονας του ποιοτικού πριμ διατηρήθηκε μέχρι το 2001, ενώ από το 2002, η χρήση των χρηματοδοτικών προγραμμάτων που υποδείκνυε η MAVA περιείχετο στο 2^ο άξονα του *Πριμ Γενικής Επίδοσης*.

Εκτός από τη *σύνδεση* της χρηματοδότησης μέσω FIREN με την χορήγηση του ποιοτικού πριμ, η καθής προσέφερε και άλλα κίνητρα στους διανομείς της για να επιτύχει την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη χρήση των χρηματοδοτικών προγραμμάτων της FIREN στις πωλήσεις τους. Όπως προκύπτει από την από 04.08.1996 επιστολή της προς τα μέλη του δικτύου της, η καθής κατέβαλλε στους διανομείς της και εφάπαξ ποσά για κάθε αυτοκίνητο η πώληση του οποίου θα χρηματοδοτούνταν μέσω FIREN, και προέτρεπε παράλληλα τους διανομείς να προσφέρουν και οι ίδιοι, με τη σειρά τους, εφάπαξ ποσά στους πωλητές – υπαλλήλους τους. Επίσης, ενδεικτική της παρέμβασης της MAVA στην προώθηση των χρηματοδοτικών προγραμμάτων της FIREN, είναι και η από 04.06.2001 επιστολή της προς την FIREN, στην οποία αναφέρει: *«Όσον αφορά τα συμπεράσματα σου, τα σχετικά με την ελαστικότητα της ζήτησης σε σχέση με το επιτόκιο, που βασίζονται σε παλαιότερες προσφορές, δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε, αφού όπως όλοι ξέρουμε απ' την οικονομική θεωρία, η ελαστικότητα είναι μετρήσιμη μόνο όταν η ζήτηση λειτουργεί χωρίς παρεμβάσεις. Κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει στην προκειμένη περίπτωση λόγω της συνεχούς παρέμβασης της MAVA για να προωθήσει τις χρηματοδοτήσεις της FIREN»*.

Η MAVA, για να αντικρούσει την αιτίαση ότι η χρηματοδότηση μέσω της FIREN είχε – μόνον – προαιρετικό χαρακτήρα, προσκομίζει το με ημερομηνία 09.02.2000 Μνημόνιο Συνάντησης με την ΨΙΨΙΚΑΣ, στο οποίο αναφέρεται ότι *«Για ένα διάστημα ...τριών μηνών οι κ.κ. Ψιψίκα ζητούν μια αύξηση του πλαφόν κατά 25 εκατ.[δρχ.] προκειμένου να αντιμετωπίσουν τον σημερινό όγκο των παραγγελιών,... Ταυτόχρονα, η συνεργασία με τη FIREN θα αποτελέσει αντικείμενο διαπραγμάτευσης για αυτή την περίπτωση»*. Επίσης, τα μέρη συμφώνησαν ότι *«η λύση αυτή διευκολύνεται από τη δυνατότητα χρηματοδότησης των μεταχειρισμένων από τη FIREN, των υπηρεσιών της οποίας σκοπεύουν να κάνουν χρήση, όπως ενδεχομένως και για τα καινούργια αυτοκίνητα»*.

Ακόμη η MAVA αντιτείνει όπως προελέχθη ότι για την επίτευξη του ποιοτικού πριμ απητείτο να χρηματοδοτείται μέσω της FIREN μόνο το 40% των πωλήσεων, ενώ αν υπήρχε επιβολή χρηματοδότησης από τη FIREN η προϋπόθεση αυτή θα μπορούσε να ανέρχεται κάλλιστα στο 80% - 100% της συνολικής χρηματοδότησης και συνεπώς η χρηματοδότηση δεν είναι αναγκαστική για τους διανομείς του δικτύου. Το επιχείρημα αυτό ωστόσο θα είχε βάση στην περίπτωση κατά την οποία η ποσόστωση αφορούσε το σύνολο των χρηματοδοτούμενων πωλήσεων. Όμως, όπως προκύπτει από

όλα τα ανωτέρω έγγραφα, η ποσόστωση αφορά μόνο το σύνολο των πωληθέντων αυτοκινήτων, το οποίο περιλαμβάνει αγορές μέσω χρηματοδότησης, με μετρητά, με ανταλλαγή κ.α.. Συνεπώς, λαμβανομένης υπόψη της εκτίμησης της ίδιας της καθής, κατά την οποία το 70% των πωλήσεων που γίνονται στην Ελλάδα περιέχουν κάποιου μεγέθους οικονομικό διακανονισμό (πίστωση), ενώ την ίδια χρονική περίοδο με την εκτίμησή της ζητάει από τους διανομείς της να χρηματοδοτούν μέσω FIREN τις επί πιστώσει πωλήσεις τους, σε ποσοστό τουλάχιστον 50% των συνολικών πωλήσεων, προκύπτει ότι η MAVA στην ουσία απαιτεί από τους διανομείς της τη χρηματοδότηση των επί πιστώσει πωλήσεών τους μέσω FIREN σε σημαντικό ποσοστό.

Από τα προαναφερθέντα προκύπτει ότι μέσω (α) της παρ.7 των «*Όρων Καλής Συνεργασίας και Διαφάνειας*» και (β) των εφάπαξ καταβολών ανά χρηματοδοτούμενο αυτοκίνητο και του πριμ που χορηγούσε στους διανομείς της, η καθής έθετε περιορισμούς στους διανομείς της ώστε να ακολουθούν συγκεκριμένη εμπορική πολιτική σχετικά με τη χρηματοδότηση των επί πιστώσει πωλούμενων αυτοκινήτων από τη συγγενή μ' αυτήν εταιρεία FIREN. Το ύψος του ποσοστού των επί πιστώσει πωλήσεων που έπρεπε να πραγματοποιηθεί μέσω FIREN ούτως ώστε να χορηγηθεί ποιοτικό πριμ και οι συνολικές οικονομικές παροχές, είχαν ως στόχο να οδηγήσουν τον διανομέα στη χρησιμοποίηση του προτεινομένου από τη FIREN προγράμματος.

- 32.2.4. Εν προκειμένω, επιπροσθέτως των ανωτέρω, λεκτέα τα εξής: Σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 σημείο 2 του Κανονισμού 1475/1995, «*Η απαλλαγή δεν ισχύει εφόσον: ...2. τα μέρη συνδέουν τη συμφωνία τους με όρους που αφορούν άλλα προϊόντα και υπηρεσίες εκτός των αναφερόμενων στον παρόντα κανονισμό ή εφαρμόζουν τη συμφωνία τους σε τέτοια προϊόντα ή υπηρεσίες...*». Προδήλως, η διαμεσολάβηση σε τράπεζα με σκοπό τη σύναψη δανείου για τη χρηματοδότηση αγοράς καινούργιου αυτοκινήτου είναι υπηρεσία που δεν αναφέρεται στον Κανονισμό 1475/1995.

Έτσι, η πρακτική αντιπροσώπου της σύνδεσης της πώλησης αυτοκινήτων με τη χρηματοδότηση της αγοράς των αυτοκινήτων αυτών μέσω συγκεκριμένου ή συγκεκριμένων χρηματοπιστωτικών οργανισμών, αποτρέπει την εφαρμογή του Κανονισμού ομαδικής απαλλαγής²⁶.

Η χρηματοδότηση σημαντικού μέρους των επί πιστώσει πωλούμενων αυτοκινήτων μέσω FIREN είχε τεθεί από τη MAVA ως προϋπόθεση της απόδοσης ποιοτικού πριμ. Με τον τρόπο αυτό η MAVA στην ουσία απαιτούσε από τους διανομείς της και ουσιαστικώς επέβαλε τη

²⁶ Επεξηγηματικό Φυλλάδιο του Κανονισμού 1475/1995.

χρηματοδότηση των επί πιστώσει πωλούμενων καινούργων αυτοκινήτων μέσω FIREN.

Η χρηματοδότηση μέσω FIREN ως προϋπόθεση για την επίτευξη του ποιοτικού πριμ, η εφαρμογή των προϋποθέσεων του ποιοτικού πριμ από το σύνολο σχεδόν των διανομέων και η τελική συμπερίληψη του συγκεκριμένου όρου στο παράρτημα – προσθήκη της συμβάσεως που υπεγράφη το 2001, στοιχειοθετεί συμφωνία μεταξύ της MAVA και των διανομέων της, για την περίοδο μεταξύ των ετών 1998 έως και 2001, ως προς τη χρηματοδότηση των επί πιστώσει πωλούμενων αυτοκινήτων μέσω της εταιρείας FIREN. Για το λόγο αυτό, δεν εφαρμόζεται ο Κανονισμός 1475/1995.

Περαιτέρω, στην αγορά αυτοκινήτου γενικότερα, η ελευθερία του καταναλωτή να επιλέγει χρηματοπιστωτικό οργανισμό της αρεσκείας του για τη χρηματοδότηση του αυτοκινήτου που αγοράζει, είναι στην ουσία ένας τρόπος διεκδίκησης ευνοϊκότερης τελικής τιμής αγοράς. Πράγματι, όσο μεγαλύτερος είναι ο ανταγωνισμός στην αγορά χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών τόσο αυξάνονται οι πιθανότητες οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί να προσφέρουν καλύτερους όρους στους καταναλωτές. Η συγκεκριμένη πρακτική που πρότεινε η καταγγελλόμενη και εφάρμοσαν οι διανομείς της στέρησε ουσιαστικά τους καταναλωτές από τη δυνατότητα να επιδιώξουν καλύτερη τιμή αγοράς καινούργων αυτοκινήτων RENAULT.

Συνεπώς στοιχειοθετείται παράβαση του άρθρου 1 του παραγράφου 1 του Ν. 703/1977.

- 32.3.1. Από την παράθεση των πραγματικών περιστατικών και την υπαγωγή αυτών στους σχετικούς κανόνες δικαίου, προκύπτει ότι κατά την περίοδο μεταξύ των μηνών Ιουνίου 1996 και Δεκεμβρίου 2001, ήτοι για μία περίοδο πέντε ετών και επτά μηνών, η εταιρεία MAVA καθόριζε, με τη συμφωνία των διανομέων της, τις τιμές πώλησης καινούργων αυτοκινήτων.

Συγκεκριμένα, κατά την περίοδο μεταξύ Ιουνίου 1996 και Δεκεμβρίου του ίδιου έτους, απαγόρευσε στους διανομείς της την παροχή οποιασδήποτε έκπτωσης κατά την πώληση αυτοκινήτων RENAULT στην ελληνική επικράτεια. Όπως προεκτέθηκε, η ίδια η καθής δέχθηκε με το με αρ. πρωτ. 1979/30.05.03 Υπόμνημά της, ότι οι διανομείς της δέχθηκαν και εφάρμοσαν την εν λόγω απαγόρευση.

Περαιτέρω, για το διάστημα μεταξύ 01.01.1998 και 31.12.2001, περίοδο εφαρμογής του ποιοτικού πριμ, όρος επίτευξης του οποίου ήταν ο σεβασμός των διανομέων στην πολιτική τιμών της καθής, υπήρξε συμφωνία της MAVA με τους διανομείς της να πωλούν αυτοκίνητα RENAULT σε τιμές που εκείνη αποφάσιζε και γνωστοποιούσε στους διανομείς της με σειρά σχετικών εγκυκλίων.

Με δεδομένο ότι θεμελιώνεται η ύπαρξη συμφωνίας για άμεσο και έμμεσο καθορισμό τιμών για τα διαστήματα από 06/1996 έως 12/1996 και από 01/1998 έως 12/2001, μπορεί επαρκώς να πιθανολογηθεί ότι και για το μεσοδιάστημα από 01.01.1997 μέχρι 31.12.1997, έλαβε χώρα η πρακτική καθορισμού τιμών από την καθής, όπως υποστηρίζεται και από τη σχετική νομολογία των Ευρωπαϊκών Δικαστηρίων.²⁷

Εξάλλου, και μετά την πάροδο του 2001 και παρότι ο σεβασμός στην πολιτική τιμών δε συμπεριελήφθη ρητώς στο «bonus γενικής επίδοσης», με το οποίο η MAVA αντικατέστησε το ποιοτικό πριμ το 2002, η καταγγελλομένη συνέχισε την αποστολή στους διανομείς της επιστολών – εγκυκλίων με τις οποίες καθόριζε συγκεκριμένες τιμές πώλησης αυτοκινήτων RENAULT (βλπ. εγκύκλιο ημερομηνίας 03.09.2002).

- 32.3.2. Για την περίοδο μεταξύ 01.01.1998 και 31.12.2001, στοιχειοθετείται επίσης συμφωνία της καθής με τους διανομείς της, ως προς τη χρηματοδότηση των επί πιστώσει πωλούμενων αυτοκινήτων, σε συγκεκριμένο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, συμφερόντων της καθής (της εταιρείας FIREN), γεγονός που καθιστά μη εφαρμοστέο τον Κανονισμό 1475/1995.

Όπως επίσης αποδείχθηκε, η συμφωνία αυτή διήρκεσε τέσσερα έτη, διάρκεια κατά την οποία εφαρμόστηκε το ποιοτικό πριμ (1998 – 2001). Από την άλλη πλευρά, με δεδομένο το ότι η χρηματοδότηση σε συγκεκριμένο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, παρέμεινε και το 2002 ανάμεσα στους όρους επίτευξης του «bonus γενικής επίδοσης», με το οποίο η καταγγελλόμενη αντικατέστησε το ποιοτικό πριμ, **μπορεί επαρκώς να πιθανολογηθεί, ότι η συγκεκριμένη συμφωνία συνεχίστηκε και κατά το έτος 2002.**

- 32.3.3. Ως προς τις υπόλοιπες καταγγελλόμενες από την εταιρεία ΨΙΨΙΚΑΣ πρακτικές της εταιρείας MAVA, από τα πραγματικά περιστατικά δεν στοιχειοθετείται παραβίαση των κανόνων ανταγωνισμού.

Ειδικότερα, δεν προέκυψαν στοιχεία ως προς εξής:

- α. Ως προς την απαγόρευση ενεργητικών και παθητικών πωλήσεων αφ' ενός μεν οι περιελθούσες στην κατοχή της Γ.Δ.Α. επιστολές της καταγγελλομένης (ενδεικτικά 04.02.1997, 04.04.1997, 25.05.1997) προς διανομείς της αποτελούν μάλλον συστάσεις. Τα στοιχεία αυτά δεν παρέχουν ικανή βάση για να στηριχθεί διαπίστωση περί παραβάσεως του άρθρ. 81 παρ. 1 ανεξάρτητα από το ότι, όπως προκύπτει, οι διανομείς δεν συνεμορφούντο προς τον όρο αυτόν της συμβάσεως.

²⁷ Βλ. απόφαση ΠΕΚ, *Dunlop Slazenger International LTD κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής*, T-43/92, Συλλ. Νομ. 1994 σελ. II-441, σκέψη 79. Εξάλλου, θα πρέπει να επισημανθεί, ότι η απαγόρευση παροχών ίσχυσε και κατά το έτος 1997. Βλ. την από 19.06.96 επιστολή της καταγγελλομένης προς το δίκτυο διανομέων της (σελ. 28 της εισήγησης).

- β. Ως προς την ενημέρωση για προσλήψεις προσωπικού δεν γεννάται θέμα παραβίασης των Κανόνων του ελεύθερου ανταγωνισμού. Το αυτό ισχύει και εφαρμόζεται και ως προς την πολιτική διαφημίσεων.
- γ. Ως προς την επιβολή όρου υποχρεωτικής ασφάλισης οχημάτων μέσω υποδεικνυομένων από την καταγγελλομένη εταιρειών δεν προέκυψαν στοιχεία θεμελιούντα παραβίαση του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 703/77.
- δ. Ομοίως δεν στοιχειοθετείται παραβίαση ως προς τα ζητήματα της πολιτικής αποθεμάτων, ανταλλακτικών, πωλήσεων ωρισμένου αριθμού μεταχειρισμένων αυτοκινήτων τα οποία καταγγέλλονται από την εταιρεία ΨΙΨΙΚΑΣ.

33.1. Σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ.1 και 2 του ν.703/77:

«1. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού αν, μετά από σχετική έρευνα που διεξάγεται είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν καταγγελίας ή αίτησης του Υπουργού Ανάπτυξης, διαπιστώσει παράβαση της παρ. 1 του άρθρου 1 ... ή των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, μπορεί με απόφασή της:

...στ) να επιβάλει πρόστιμο στις επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων που υπέπεσαν στην παράβαση.

2. Το κατά την προηγούμενη παράγραφο επιβαλλόμενο ή απειλούμενο πρόστιμο μπορεί να φτάνει μέχρι ποσοστού δεκαπέντε τοις εκατό (15%) των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης της τρέχουσας ή της προηγούμενης της παράβασης χρήσης....».

Για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου, η Επιτροπή Ανταγωνισμού λαμβάνει υπόψη της: Τη σοβαρότητα της παράβασης, τη διάρκεια αυτής καθώς και την οικονομική δυνατότητα της επιχείρησης ή των επιχειρήσεων που έχουν πρωτοστατήσει στην παράβαση να προξενήσουν σημαντική ζημία σε άλλους οικονομικούς παράγοντες, ιδίως στους καταναλωτές.

33.2. Επειδή η συμφωνία της καταγγελλόμενης με τους διανομείς της για άμεσο και έμμεσο καθορισμό τιμών, καθώς και η συμφωνία για χρηματοδότηση των επί πιστώσει πωλούμενων αυτοκινήτων σε συγκεκριμένο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα είχαν ως αποτέλεσμα τον έμμεσο καθορισμό πώλησης καινούργιων αυτοκινήτων, το ύψος του προστίμου για τις συγκεκριμένες παραβάσεις, θα πρέπει να καθοριστεί από κοινού.

Κατά την κρίση της Επιτροπής, δεν πρέπει να επιβληθεί πρόστιμο στους διανομείς της καθής, εφόσον, σύμφωνα με πάγια θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στις περιπτώσεις που η πρωτοβουλία εφαρμογής μίας παράνομης πρακτικής ανήκει στην γενική αντιπρόσωπο και επιβάλλεται σε οικονομικά ασθενέστερους συμβεβλημένους διανομείς, δεν είναι

ενδεδειγμένο να επιβάλλονται πρόστιμα στις οικονομικά ασθενέστερες αυτές επιχειρήσεις.²⁸

- 34.1. Η συμφωνία για άμεσο και έμμεσο καθορισμό τιμών αποτελεί σοβαρή παράβαση των κανόνων ανταγωνισμού, πλην οι κάθετοι περιορισμοί κάθε είδους είναι λιγότερο επαχθείς για τον ανταγωνισμό από τους αντίστοιχους οριζόντιους περιορισμούς. Περαιτέρω, έχει καταδειχθεί ότι ο καθορισμός τιμών εγένετο μόνο για το δίκτυο διανομής της καταγγελλόμενης.

Εν προκειμένω, ωστόσο, δεν στοιχειοθετείται η επέλευση σωρευτικού αποτελέσματος στην αγορά αυτοκινήτων η οποία, άλλωστε, διακρίνεται από έντονο διασηματικό ανταγωνισμό.

- 34.2. Ως προς τη ζημία που προξένησε η συμπεριφορά της καθής στους καταναλωτές, έχει κριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην απόφασή της 24.6.2004,²⁹ ότι «δεν είναι ανάγκη να προσμετρηθεί ο ακριβής αντίκτυπος στην αγορά διότι κάτι τέτοιο δεν είναι εύκολο να υπολογισθεί με ακρίβεια, δεδομένου ότι υπάρχουν και άλλοι εξωτερικοί παράγοντες που επιδρούν στις τιμές, πέραν της αντιανταγωνιστικής συμπεριφοράς. Το γεγονός ότι οι καθορισμένες αμοιβές ίσχυσαν και εφαρμόστηκαν στην πράξη αναγκαία δημιούργησε τον κίνδυνο οι τιμές να διαμορφωθούν σε υψηλότερο επίπεδο από όταν λειτουργούσε ελεύθερα ο ανταγωνισμός».

Με δεδομένο το μέγεθος και την μακρόχρονη δραστηριότητα και εξειδίκευση της εταιρείας MAVΑ στην αγορά αυτοκινήτων, συνάγεται ότι η καθής διέθετε τις γνώσεις και τα νομικοοικονομικά μέσα που απαιτούνται για να αξιολογήσει τον παράνομο χαρακτήρα της συμπεριφοράς της και των συνεπειών της από την άποψη του Δικαίου του Ανταγωνισμού.³⁰

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω στοιχεία και με δεδομένη την ιδιαιτέρως μακρά διάρκεια της παράβασης, το πρόστιμο που προκύπτει βάσει της παραγράφου 8 της ανακοίνωσης της Επιτροπής, θα υπολογισθεί λαμβάνοντας υπόψη τα ολοκληρωμένα ημερολογιακά έτη, κατά τα οποία έχει στοιχειοθετηθεί η παράβαση.

- 34.3. Η καταγγελλομένη, όπως προαναφέρεται στην οικεία θέση, επικαλείται παραβίαση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, της αρχής της μη αναδρομικότητας και προβάλλει ένσταση παραγραφής.

Σχετικώς με τούτο λεκτέα τα εξής:

- 34.3.1. Σύμφωνα με την απόφαση του Π.Ε.Κ. (απόφαση της 9 Ιουλίου 2003 Archer Daniels Midland Company & Archer Daniels Midland Ingredients Ltd κατά Επιτροπής, Τα-224/00, Συλλ. 2003, ΙΙ-2597), η αρχή της μη αναδρομικότητας

²⁸ Βλ. απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής, *Mercedes Benz*, Επίσημη Εφημερίδα L-257/1, σκέψη 233.

²⁹ Βλ. Απόφαση Επιτροπής, *PO / Barème d'honoraires de l'Ordre des Architectes belges*, της 24.06.2004, σκέψη 128.

³⁰ Βλ και απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, 284/IV/2005, (*ΣΕΣΜΕ-Super-Market/Πρόστιμα*)

των ποινικών διατάξεων είναι κοινή στην έννομη τάξη όλων των κρατών μελών, καθιερώνεται δε επίσης από το άρθρο 7 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, και αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα των γενικών αρχών του δικαίου, την τήρηση των οποίων διασφαλίζει το Δικαστήριο.

Συναφώς, ακόμα και αν από το άρθρ. 15 παρ. 4 του κανονισμού 17 προκύπτει ότι οι αποφάσεις της Επιτροπής περί επιβολής προστίμων λόγω παραβάσεως του δικαίου του ανταγωνισμού δεν είναι ποινικού χαρακτήρα, η Επιτροπή υποχρεούται, εντούτοις, να τηρεί τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου, και ιδίως την αρχή της μη αναδρομικότητας, σε κάθε διοικητική διαδικασία ικανή να καταλήξει στην επιβολή κυρώσεων κατ' εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού της Συνθήκης. Η τήρηση της αρχής αυτής επιβάλλει να αντιστοιχούν οι κυρώσεις που επιβάλλονται σε μια επιχείρηση για παράβαση του δικαίου του ανταγωνισμού στις κυρώσεις που ίσχυαν κατά τον χρόνο διαπράξεως της παραβάσεως.

Από αυτήν την άποψη, η μεταβολή που συνεπάγονται οι κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των επιβαλλομένων κατ' εφαρμογή του άρθρ. 15 παρ. 2 του κανονισμού 17 και του άρθρ. 65 παρ. 5 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, σε σχέση προς την προγενέστερη διοικητική πρακτική της Επιτροπής **δεν συνιστά αλλοίωση του νομικού πλαισίου καθορισμού του ποσού των προστίμων που είναι δυνατόν να επιβληθούν, αντίθετη προς τη γενική αρχή της μη αναδρομικότητας των ποινικών διατάξεων ή της αρχής της ασφαλείας δικαίου.**

Πράγματι, αφενός, η προγενέστερη πρακτική της Επιτροπής κατά τη λήψη των αποφάσεων αυτών δεν χρησιμεύει η ίδια ως νομικό πλαίσιο των προστίμων που επιβάλλονται στον τομέα του ανταγωνισμού, δεδομένου ότι το νομικό αυτό πλαίσιο καθορίζεται από το ν. 703/1977 από τον οποίο δεν παρεκκλίνουν οι κατευθυντήριες γραμμές. Αφετέρου, ενόψει του περιθωρίου εκτιμήσεως που αναγνωρίζεται στην Επιτροπή, η καθιέρωση από την τελευταία μιας νέας μεθόδου υπολογισμού του ποσού των προστίμων, η οποία ενδεχομένως συνεπάγεται, σε ορισμένες περιπτώσεις, αύξηση του γενικού ύψους των προστίμων, χωρίς ωστόσο να υπερβαίνει το ανώτατο όριο που καθορίζει ο ίδιος κανονισμός, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αναδρομική επίταση των προστίμων, όπως αυτά έχουν εκ του νόμου καθορισθεί (βλπ. σκέψεις 39-41, 51-55).

Η Επιτροπή διαθέτει, άλλωστε, περιθώριο εκτιμήσεως κατά τον καθορισμό του ύψους των προστίμων προκειμένου να προσανατολίσει τη συμπεριφορά των επιχειρήσεων υπό την έννοια της τηρήσεως των κανόνων του ανταγωνισμού. Εξάλλου, το γεγονός ότι η Επιτροπή έχει επιβάλλει στο παρελθόν πρόστιμα ενός ορισμένου ύψους για ορισμένες μορφές παραβάσεων

δεν της στερεί τη δυνατότητα να αυξάνει το ύψος αυτό αν αυτό είναι αναγκαίο προκειμένου να κατοχυρωθεί η εφαρμογή της κοινοτικής πολιτικής ανταγωνισμού. Αντιθέτως, η αποτελεσματική εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού προϋποθέτει ότι η Επιτροπή μπορεί οποτεδήποτε να προσαρμόζει το ύψος των προστίμων στις ανάγκες της πολιτικής αυτής (βλπ. σκέψεις 56, 181).

Το δικαίωμα επικλήσεως της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης καλύπτει κάθε ιδιώτη που βρίσκεται σε μια κατάσταση από την οποία προκύπτει ότι το κοινοτικό όργανο του δημιούργησε βάσιμες προσδοκίες. Εντούτοις, ουδείς μπορεί να επικαλεσθεί παραβίαση της αρχής αυτής σε περίπτωση απουσίας σαφών διαβεβαιώσεων εκ μέρους του οργάνου. Κατ' ακολουθίαν, **οι επιχειρηματίες δεν δικαιολογείται να τρέφουν προσδοκίες στη διατήρηση της υφισταμένης καταστάσεως που μπορεί να μεταβληθεί στο πλαίσιο ασκήσεως της εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτουν τα κοινοτικά όργανα. Πάντως, όσον αφορά τους κοινοτικούς κανόνες ανταγωνισμού, η αποτελεσματική εφαρμογή τους προϋποθέτει ότι η Επιτροπή μπορεί οποτεδήποτε να προσαρμόζει το ύψος των προστίμων στις ανάγκες της πολιτικής του ανταγωνισμού. Συνεπώς, το γεγονός ότι η Επιτροπή εφάρμοσε, στο παρελθόν, πρόστιμα ενός ορισμένου ύψους για ορισμένες μορφές παραβάσεων δεν της στερεί τη δυνατότητα να αυξάνει το ύψος αυτό, εντός των νομίμων** (βλπ. σκέψεις 62, 64-65).

- 34.3.2. Η διάταξη του άρθρ. 24 παρ. 4α' ν. 703/1977, όπως ισχύει, θέτει πράγματι εξάμηνη προθεσμία από την καταγγελία για την έκδοση απόφασης, η οποία δύναται να παραταθεί, σύμφωνα με τους όρους του άρθρ. 24 παρ. 4 εδ. β', κατά δύο επιπλέον μήνες. Ωστόσο, θα πρέπει να επισημανθεί ότι η ως άνω προθεσμία δεν είναι αποκλειστική, αλλά έχει αυστηρά ενδεικτικό χαρακτήρα. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού ως συλλογικό όργανο της διοίκησης, έχει δημοσίου δικαίου υποχρέωση να εκδίδει αποφάσεις επί καταγγελιών. Κατά συνέπεια η παρέλευση της προθεσμίας που προβλέπει ο νόμος δεν συνιστά λόγο έκπτωσης της Επιτροπής Ανταγωνισμού από την αρμοδιότητά της να εκδίδει αποφάσεις επί καταγγελιών.

Ουδόλως μπορεί να θεωρηθεί ότι η προθεσμία της παραπάνω διάταξης τίθεται προς το συμφέρον των καταγγελλομένων, ώστε να μπορούν στη συνέχεια να επικαλούνται την παρέλευσή της προς όφελός τους.

- 34.4. Εν όψει των προδιαληφθέντων πρέπει να απορριφθούν οι σχετικές ενστάσεις της καταγγελλομένης και να καθορισθεί το επιβλητέο εις βάρος της πρόστιμο με κριτήρια αφ' ενός μεν τη σοβαρότητα της παράβασης, τη μακρά διάρκεια της, τη δυνατότητα, λόγω μακράς πείρας και εξειδίκευσης, της καταγγελλομένης να αξιολογήσει την κατά παράβαση των κανόνων του

ελευθέρου ανταγωνισμού συμπεριφορά της αλλά, και αφ' ετέρου, την ευρεία διακριτική ευχέρεια της Επιτροπής Ανταγωνισμού να συνδυάσει την αποτρεπτικότητα του επιβαλλομένου προστίμου με την εφαρμογή της, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές υπολογισμού των προστίμων (βλπ. Ανακοίνωση της Ε.Α. 12.05.2006), αρχής της επιείκειας, σε ποσοστό 2% (δύο επί τοις εκατόν) επί των ακαθαρίστων εσόδων από την πώληση καινούργων αυτοκινήτων για κάθε ένα από τα έτη 1997 έως και 2002 ήτοι ειδικότερα:

§ Για το έτος 1997: 2,0% επί των ακαθαρίστων εσόδων από την πώληση καινούργων αυτοκινήτων (ήτοι ΕΥΡΩ 1.508.234,80) συν

§ Για το έτος 1998: 2,0% επί των ακαθαρίστων εσόδων από την πώληση καινούργων αυτοκινήτων (ήτοι ΕΥΡΩ 1.833.328,20) συν

§ Για το έτος 1999: 2,0% επί των ακαθαρίστων εσόδων από την πώληση καινούργων αυτοκινήτων (ήτοι ΕΥΡΩ 2.691.476,50) συν

§ Για το έτος 2000: 2,0% επί των ακαθαρίστων εσόδων από την πώληση καινούργων αυτοκινήτων (ήτοι ΕΥΡΩ 2.957.260,90) συν

§ Για το έτος 2001: 2,0% επί των ακαθαρίστων εσόδων από την πώληση καινούργων αυτοκινήτων (ήτοι ΕΥΡΩ 3.046.621,70) συν

§ Για το έτος 2002: 2,0% επί των ακαθαρίστων εσόδων από την πώληση καινούργων αυτοκινήτων (ήτοι ΕΥΡΩ 2.655.972,70)

ήτοι συνολικώς ποσόν ΕΥΡΩ 14.692.895,

το οποίο, κατά την ομόφωνη κρίση της Επιτροπής, πρέπει, λόγω της κατά το πρώτον εφαρμογής των κατευθυντηρίων γραμμών που προαναφέρονται, να μειωθεί και μειούται κατά ποσόν 2.000.000 ΕΥΡΩ και ορίζεται το ύψος του επιβλητέου προστίμου σε ποσόν 12.692.895 ΕΥΡΩ.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού ομοφώνως:

1. Διαπιστώνει ότι η εταιρεία με την επωνυμία ΜΑΥΑ ΕΜΠΟΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ Α.Ε. παρέβη το άρθρ. 1 του ν. 703/1977 και το άρθρ. 81 παρ. 1 Συνθήκης Ε.Κ. όπως ισχύουν.
2. Υποχρεώνει την ως άνω εταιρεία να παραλείψει την παράβαση των ως άνω διατάξεων, όπως ισχύουν, στο μέλλον.
3. Επιβάλλει πρόστιμο στην ως άνω εταιρεία ύψους ποσού 12.692.895 ΕΥΡΩ (δώδεκα εκατομμυρίων εξακοσίων ενενήντα δύο χιλιάδων οχτακοσίων ενενήντα πέντε) για τα ως άνω οικονομικά έτη.

Η απόφαση εκδόθηκε την 8 Μαρτίου 2007.

Η απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως κατά τη διάταξη του άρθρου 26 παρ. 7 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (Φ.Ε.Κ. 1890/Β/29.12.2006).

ο συντάξας την απόφαση

ο Πρόεδρος

Κυριάκος Ελ. Μακαρόνας

Σπυρίδων Ζησιμόπουλος

η Γραμματέας

Αικατερίνη Τριβέλη